Ўзбекистон — келажаги буюк давлат

ХАЛҚ СЎЗИ

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган

1998 йил 24 февраль сешанба

Сотувда эркин нархда
№ 40 (1821)

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ МАЖЛИСИ ВА ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ ГАЗЕТАСИ

АМАЛИЙ ҲАМКОРЛИК — МУНОСАБАТЛАРНИНГ АСОСИЙ МЕЗОНИ

Илгари хабар қилинганидек, Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов 18-20 февраль кунлари расмий ташриф билан Украинада бўлди. Икки мамлакат байроқлари билан безатилган Бориспол аэропортида давлатимиз раҳбарини Украина Бош вазири В. Пустовойтенко кутиб олди. Миллий либосдаги қизлар юксак мартабали меҳмонга нон ва туз тутдилар.

Ўзбек ва украин халқлари ўртасидаги дўстлик ва ҳамкорлик алоқалари узоқ тарихга эга. Қадимий ёзма манбаларнинг гувоҳлик беришича, ўнинчи асрлардаёқ Хоразм ва Киев ўртасида дўстлик ришталари ўрнатилган. Буюк қўбизчи Тарас Шевченконинг қадами эса Орол бўйларига ҳам етган.

Мустақиллик йилларида Украина ва Ўзбекистон ўртасидаги сиёсий-иқтисодий ҳамкорлик янги асосларда ривожлана бошлади. Ўтган йили мамлакатларимиз ўртасидаги савдо обороти 320 миллион АҚШ долларидан ошиб кетди. Ўзбекистон Украинага нефть ва газ, пахта толаси, ип, мис ва қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етказиб беради. Украина эса бизга металл прокатлари, машина ва механизмлар, насослар, электр ускуналар, шакар ва кунгабоқар мойи каби маҳсулотларни экспорт қилади.

Киевдаги муҳташам Мариинск саройида Ўзбекистон раҳбарини Украина Президенти Л. Кучма кутиб олди. Бу ерда Ислом Каримовни расмий кутиб олиш маросими бўлди. Фахрий қоровул саф тортди. Икки мамлакат давлат мадҳиялари янгради.

Саройнинг Яшил залида Президентлар — И. Каримов ва Л. Кучманинг яккама-якка суҳбати бўлиб ўтди. Мулоқот чоғида мамлакатларимиз ўртасидаги амалий ҳамкорликни янада кенгайтириш масалалари муҳокама этилди.

Украина ва Ўзбекистон ўртасидаги давлатлараро муносабатларни ривожлантириш ҳамда халқларимиз ўртасидаги дўстликни мустаҳкамлашдаги улкан хизматлари учун Ислом Каримов Украинанинг Биринчи Даражали Ярослав Мудрий ордени билан тақдирланган эди. Президент Л. Кучма ана шу олий нишонни мамлакатимиз раҳбарига топширди.

Украина Президенти Л. Кучма ўзбек ва украин халқлари ўртасидаги дўстликни мустаҳкамлаш, икки томонлама муносабатларни ривожлантириш, тинчлик ва барқарорликни сақлаш ишига қўшган салмоқли ҳиссаси учун Ватанимизнинг "Буюк хизматлари учун" ордени билан мукофотланган эди. Президент Ислом Каримов мазкур нишонни Украина Президентига тақдим этди.

Ташрифнинг иккинчи куни Украина ва Ўзбекистон Президентлари раҳбарлигида

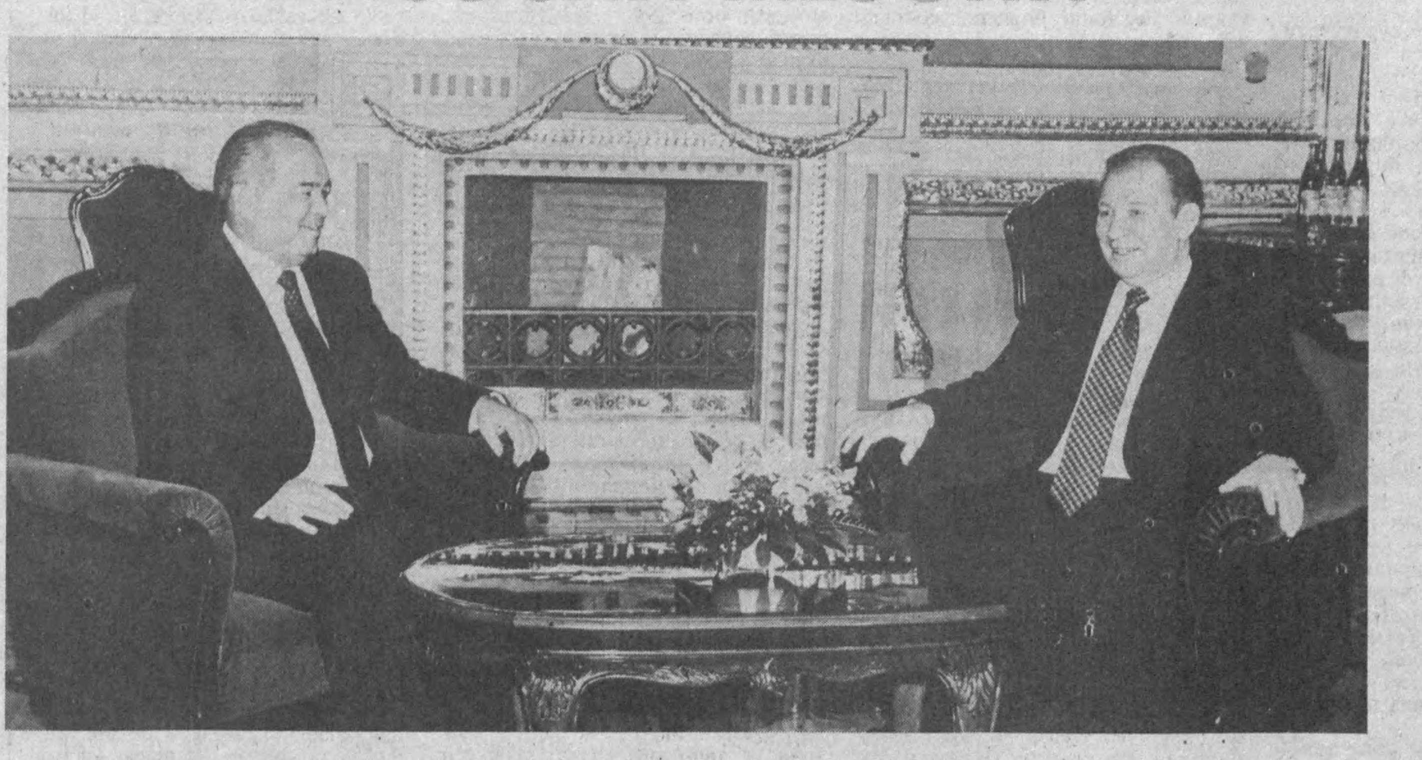

расмий делегацияларнинг кенгайтирилган таркибдаги музокаралари билан бошланди. Музокараларда иқтисодий, илмий ва маданий ҳамкорликнинг янги босқичга кўтариш имкониятлари мавжудлиги таъкидланди.

Мариинск саройининг Оқ залида ҳужжатларни имзолаш маросими бўлди. Президентлар Ислом Каримов ва Леонид Кучма Ўзбекистон Республикаси билан Украина ўртасидаги "Дўстлик ва ҳар томонлама ҳамкорликни янада чуқурлаштириш тўғрисида"ги Шартномани имзоладилар. Шунингдек, Давлатлараро Консуллик Конвенцияси, оилавий ва фуқаролик ишларида ҳуқуқий ёрдам бериш, интеллектуал мулкни, атроф-муҳитни муҳофаза қилиш, табиий газ етказиб бериш билан боғлиқ ўндан зиёд Шартнома ва Битимлар ҳам қабул қилинди. Улар икки мамлакат вазирлик ва идоралари ўзаро ҳамкорликдаги фаолиятини мувофиқлаштиришга хизмат қилади.

Маросим сўнгида икки давлат бошлиқлари оммавий ахборот воситалари мухбирлари билан учрашиб, уларни қизиқтирган саволларга жавоб қайтардилар.

Президент Ислом Каримов мухбирларга Ўзбекистонда амалга оширилаётган ислоҳотларнинг асосий тамойиллари ҳақида сўзлаб берди. Биз [illegible] баёнотлардан кўра амалий ҳамкорликни афзал кўрамиз, деди давлатимиз раҳбари. Зеро, амалий ҳамкорлик давлатлар ўртасидаги муносабатларнинг асосий мезони бўлмоғи керак. Шу маънода Украина сиёсий, иқтисодий, маданий соҳаларда энг ишончли ҳамкорларимиздан саналади. Қолаверса, халқларимизнинг қалби, руҳияти бир-бирига жуда яқин. Буни Ўзбекистонда ўтган Украина маданияти кунларининг улкан дўстлик байрамига айланиб кетгани ҳам яққол намойиш этди. Бугун имзоланган ҳужжатлар мамлакатларимиз ўртасидаги дўстлик ришталарини янада мустаҳкамлайди. Бизнинг иқтисодий салоҳиятларимиз Ўзбекистон ва Украина ўртасидаги савдо оборотини 1 миллиард АҚШ долларигача етказиш имконини беради.

Ўзбекистонда амалга оширилаётган ўзгаришларга келсак, деди Ислом Каримов, биз бу борада бугунги кунда бутун дунё тан олган ўз моделимизга эгамиз. Ўтган йили мамлакатимизда бир миллиард 200 миллион долларлик чет эл инвестициялари ўзлаштирилганлиги ҳам ана шу эътирофнинг натижасидир. Ўзбек модели бозор муносабатларига иқтисодиётни сиёсатдан устувор, деб белгиланган ҳолда, аҳоли ижтимоий ҳимоясини назардан соқит қилмай, босқичма-босқич ўтишни назарда тутади. Давлат бу ўзгаришларни амалга оширишда ҳаётнинг барча соҳаларида қонун устунлигини таъмин этган ҳолда етакчилик қилади. Биз эришган энг катта ютуқ эса ислоҳотларнинг муқаррарлигига, халқ фаровонлигини оширишнинг омили эканига фуқароларимизнинг қатъий ишончидир.

Президент Леонид Кучма Ўзбекистонда қарор топган тинчлик ва осойишталик иқтисодиётда эришилаётган ютуқларнинг замини эканини қайд этди. Шу ўринда Украина раҳбари келтирган бир мисолни айтиб ўтиш жоиздир. Биз Кореянинг "ДЭУ" корпорацияси билан автомобиль заводи қуриш ҳақидаги музокараларимизни Ислом Каримов иккимиз бир вақтда бошлаган эдик, деди Леонид Кучма. Бугунга келиб, кўриб турганингиздек, Ўзбекистон уч турдаги бир-биридан гўзал машиналарни ишлаб чиқармоқда. Биз эса таассуфки, музокара ва мунозаралардан нарига ўтолганимиз йўқ.

Дарҳақиқат, ташриф арафасида ўтган Ислом Каримовнинг "Ўзбекистон XXI аср бўсағасида" китоби тақдимот маросимида ҳам йўлбошчимиз раҳнамолигида ишлаб чиқилган мамлакатимизнинг ўзига хос тараққиёт йўли — ўзбек модели хусусида гапирилди. Украина олимлари, жамоат арбоблари китобнинг аҳамиятини таъкидлаб, бу йўл ўрганишга лозим бўлса, андоза олишга молик эканини қайд этдилар.

Шу куни Ўзбекистон раҳбари иккинчи жаҳон уруши жангоҳларида қурбон бўлган украин фарзандлари хотирасига ҳурмат бажо этиб, Номаълум аскар қабрига гул қўйди.

Мамлакатимизда қишлоқ хўжалигини янги босқичга кўтаришга, бу соҳада амалга оширилаётган ислоҳотларни янада чуқурлаштиришга алоҳида аҳамият берилмоқда. Украина бу борада ҳам бизга яқин ҳамкор бўлиши мумкин. Чунки бу мамлакатда қишлоқ хўжалиги фани, техника ишлаб чиқариш соҳалари яхши ривожланган. Ташриф дастуридан давлатимиз раҳбарининг Украина қишлоқ хўжалик фанлари академиясига қарашли Гидротехника ва мелиорация институтига бориши ҳам ўрин олгани бежиз эмасди. Чунки институт олимлари ўзбекистонлик касбдошлари билан узоқ вақтлардан буён ҳамкорлик қилиб келади.

Президент Ислом Каримов институт ходимларининг янги ишланмалари билан танишди, суғориш ва қишлоқ хўжалиги техникаси кўргазмасини кўздан кечирди. Бу ерда ишлаб чиқилган қурилмалар, ускуналар суғоришни илмий асосда бошқариш, сувдан тежаб фойдаланиш имконини беради. Айниқса, оқова сув зовурлари — дренажларни тозалашда ишлатиладиган экскаватор, ичимлик суви тайёрлаб узатиладиган мослама, бу ерда синовдан ўтган буғдой навлари йўлбошчимизда катта қизиқиш уйғотди.

Академия олимлари ва етакчи мутахассислар билан мулоқот чоғида уларнинг ўзбекистонлик ҳамкасблари билан ҳамкорлигини янада кенгайтиришга ҳақида келишиб олинди.

Президентнинг Украина Президенти ва Олий Рада Раиси Александр Мороз билан учрашувида мустақиллик йилларида давлатчиликни демократлаштириш борасида мамлакатларимизда тўпланган тажриба хусусида гап борди. Биз эркин ҳуқуқий давлат қуришнинг қонуний асосларини яратдик, деди Ислом Каримов. Бу борада янги уй қурмай туриб эскисини бузманг, деган нақлга амал қилдик. Ўзбекистонда турли миллат вакилларининг, хусусан, украинларнинг ҳам тинч-тотув яшаётгани, ўзбек халқи билан елкама-елка туриб буюк давлат барпо этиш йўлида меҳнат қилаётгани ана шу сиёсат натижаси десак муболаға бўлмайди. Муҳими, ижтимоий ҳаётдаги ислоҳотлар натижасида одамларнинг дунёқараши, фикри ўзгарди. Улар ўзлигини англади, эрк туйғусини ҳис этди. Бу, таъбир жоиз бўлса, янги ҳаёт қуришнинг асосий омилидир.

Ташрифнинг учинчи куни Ислом Каримовнинг Днепропетровск шаҳрига жўнаб кетиши олдидан Ўзбекистон ва Украина Давлат байроқлари билан безатилган Мариинск саройида олий мартабали меҳмонни расмий кузатиш маросими бўлди. Фахрий қоровул саф тортди. Давлат мадҳиялари янгради. Ислом Каримов Украина делегацияси аъзолари билан самимий хайрлашди.

Днепропетровск вилояти Украина иқтисодий салоҳиятида алоҳида ўрин тутади. Бу ерда мамлакат саноат маҳсулотининг 15 фоизи ишлаб чиқарилади. Днепропетровск шаҳрида 178 йирик саноат корхонаси бор. 600 дан зиёд корхона эса ўз маҳсулотларини хорижга экспорт қилади.

"Жанубий машинасозлик заводи" ишлаб чиқариш бирлашмаси ана шундай йирик корхоналардан биридир. Бу ерда "Зенит" ракета мажмуалари, сунъий йўлдош ва космик кемаларни фазога олиб чиқувчи "Циклон" ракетаси, "Океан" космик аппаратлари, шунингдек, жаҳон андозаларига жавоб берадиган тракторлар, трамвай ва троллейбуслар ишлаб чиқарилади.

Президент Ислом Каримов Леонид Кучма ҳамроҳлигида заводнинг иш жараёни билан танишди. Мухбирлар ва ишчилар билан суҳбатлашди. Ўзбекистон корхоналари билан ҳамкорлик қилинадиган йўналишлар белгилаб олинди. Айниқса, олтин қазиб олиш, фазони тадқиқ этиш соҳаларида кенг ҳамкорлик уфқлари мавжудлиги қайд этилди.

Шуни таъкидлаш керакки, давлатимиз раҳбарининг Украинага ташрифи амалий натижаларга бой бўлди. Ўтказилган учрашув ва музокаралар сиёсий, иқтисодий масалаларда икки давлат раҳбарларининг қарашлари уйғун эканлигини яна бир бор тасдиқлади. Бинобарин, бу мамлакатларимиз иқтисодий салоҳиятини юксалтиришга, халқларимизни янада яқинлаштиришга, дўстлик ришталарини мустаҳкамлашга хизмат қилади.

Президент Ислом Каримовнинг Украинага сафари чоғида унга Бош Вазир ўринбосарлари Қ. Ҳаққулов, М. Усмонов, ташқи ишлар вазири А. Комилов ва бошқа расмий кишилар ҳамроҳлик қилди.

Аҳмад ХЎЖА.
Тошкент-Киев-Тошкент.
(ЎзА)
А. ТЎРАЕВ олган сурат.

БИРИНЧИ БОСҚИЧ МАШҒУЛОТЛАРИ ЯКУНЛАНДИ

Вазирлар Маҳкамасининг қарорига мувофиқ Ўзбекистон Президенти ҳузуридаги Давлат ва жамият қурилиши академиясида Олий Мажлис қўмиталари раҳбарлари, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши Раиси, вилоят ҳокимлари ҳамда тегишли вазирлик ва идоралар, уюшма ва компаниялар раҳбарларининг ўринбосарлари ва туман ҳокимларининг қишлоқ хўжалигида иқтисодий ислоҳотларни жадаллаштириш масалаларига бағишланган ўқув машғулотларининг биринчи босқичи якунланди.

Бир ҳафта давом этган машғулотларда тингловчилар Олий Мажлис ўнинчи сессиясида кўриб чиқилиб умумхалқ муҳокамасига ҳавола этилган Ўзбекистон Республикаси "Ер кодекси"нинг ҳамда "Қишлоқ хўжалиги кооперативи /ширкат хўжалиги/ тўғрисида", "Фермер хўжалиги тўғрисида" ва "Деҳқон хўжалиги тўғрисида"ги қонунлари лойиҳаларини ўргандилар, мазкур ҳужжатларни янада такомиллаштириш юзасидан фикр-мулоҳазаларини баён этдилар.

Сўзга чиққанлар Президентимиз Ислом Каримов қишлоқ хўжалигида туб ислоҳотларни янада жадаллаштиришга ғоят катта эътибор бераётганини, давлатимиз раҳбари Олий Мажлис ўнинчи сессиясида қилган маърузасида, Вазирлар Маҳкамасида бўлиб ўтган учрашувда сўзлаган нутқида бу масалаларга яна бир бор жиддий эътибор қаратганини таъкидладилар. Дарҳақиқат, қишлоқ хўжалиги, уни янада ривожлантириш бугунги кунда энг муҳим ва долзарб вазифадир. Мамлакатимизда бу борада улкан ишлар амалга оширилмоқда. Шунга қарамай, ўз ечимини кутаётган муаммолар ҳам оз эмас. Йўлбошчимиз уқтириб ўтганидек, бу масалаларни муваффақиятли ҳал этиш кўп жиҳатдан деҳқонларнинг ишлаб чиқаришга бевосита алоқадорлигини ҳис этишларига эришиш, қишлоқ хўжалигида мулкий муносабатларни шакллантириш, ерга, мулкка эгалик ҳиссини кучайтириш, иш натижаларидан моддий манфаатдорликни оширишга боғлиқдир.

Машғулотлар қатнашчилари қишлоқ хўжалиги инфратузилмасини шакллантириш, бозор иқтисодиёти ва қишлоқ хўжалиги, оила пудрати — қишлоқ хўжалигида ишлаб чиқариш ва меҳнатни ташкил этишнинг устувор йўналиши, қишлоқ хўжалик маҳсулотлари ишлаб чиқарувчи, тайёрловчи ва сотувчи ташкилотлар ўртасида шартномавий-ҳуқуқий муносабатлар, қишлоқ хўжалигида пайчиликнинг ўрни ва улар фаолиятини такомиллаштириш, фермер хўжалиги фаолияти, қишлоқда мулкдорлар синфини шакллантириш, қишлоқ хўжалиги корхоналарини санация қилиш каби мавзуларда маърузалар тингладилар.

Республика Бош вазирининг биринчи ўринбосари И.Жўрабеков якунловчи машғулотда сўзга чиқди.

Машғулотларда Президентнинг Давлат маслаҳатчиси Т.Алимов, Бош вазир ўринбосари А.Азизхўжаев, Президент Девони Қонунчилик ва суд ҳокимияти органлари билан алоқалар бўйича экспертлар гуруҳи раҳбари Й.Назаров қатнашди.

(ЎзА)

ФАРМОНГА ШАРҲ

Кейинги вақтларда Ўзбекистон Республикаси Қуролли Кучларининг айрим ҳарбий қисмларида ҳарбий хизматчилар ўртасида низомга зид ўзаро муносабатлар ҳоллари аниқланганлиги муносабати билан Ўзбекистон Республикаси Президенти И. Каримов 1998 йилнинг 23 февралида «Ўзбекистон Республикаси ҳарбий қисмларида интизомни мустаҳкамлашга қаратилган чора-тадбирлар тўғрисида»ги Фармонга имзо чекди. Фармонга биноан Ўзбекистон Республикаси Мудофаа вазирлиги, чегара ва ички қўшинлари ҳарбий қисмларида ҳарбий интизомнинг аҳволини чуқур ўрганиш учун комиссия тузилди.

Комиссияга уч ой ичида ҳарбий қисмлар ҳарбий хизматчилари ўртасида низомга зид ўзаро муносабат ҳолларини бартараф этишга қаратилган муайян чора-тадбирлар мажмуини Ўзбекистон Республикаси Президентига тақдим этиш топширилди.

Ҳарбий интизомнинг аҳволи ва низомга зид муносабат ҳолларини бартараф этиш чора-тадбирлари самарадорлиги учун ҳарбий қисмлар командирлари ва тегишли қўшин турлари қўмондонлари жавобгардирлар.

Президент Ўзбекистон Республикаси Мудофаа вазирлиги, Миллий хавфсизлик хизмати, Ички ишлар вазирлиги ва Прокуратураси раҳбариятига бир ой муддат ичида ҳарбий хизматчилар ўртасида низомга зид муносабат ҳолларининг таҳлилини тайёрлаш, уларнинг тўғрисида Низом талабларига уни тасдиқлаш учун тақдим этишни топширди. Ўзаро муносабатларда низомга зид ҳар бир ҳолат учун ҳарбий қисмлар ва бўлинмалар командирларининг жиноий жавобгарлиги тартибга солинган шахсий жавобгарлиги Низомда белгиланади.

Ҳарбий қисмларда соғлом ахлоқий муҳитни яратиш мақсадида Ўзбекистон Республикаси Хотин-қизлар қўмитасига «Камолот» Ёшлар жамғармаси ва Мудофаага кўмаклашувчи «Ватанпарвар» жамияти билан ҳамкорликда ўз фаолиятини ҳарбий хизматга чақирилувчилар ва ҳарбий хизматчилар ўртасида тарбиявий ишларни янада кучайтиришга алоҳида эътибор қаратишлари тавсия этилди. Бунинг учун Хотин-қизлар қўмитаси қошида доимий фаолият кўрсатувчи комиссия тузилади.

Ўзбекистон Республикаси Мудофаа вазирлиги, Миллий хавфсизлик хизмати ва Ички ишлар вазирлигига ушбу комиссия ўз фаолиятини амалга ошириши учун зарур шароит яратишга кўрсатма берилди.

Сурхондарё вилоятининг «Оқтош» чегара постида ҳарбий хизматчилар ҳалокатига олиб келган фожиали воқеа муносабати билан ушбу ҳодиса сабабларини пухта ўрганиш учун комиссия тузилди. Комиссия икки ҳафта ичида Ўзбекистон Республикаси Президентига ўз иши натижаларини тақдим этиши лозим.

Ҳарбий интизомни бўшаштириб юборганлиги, ўқ отиш қуролларини сақлаш ва улардан фойдаланиш қоидаларини бузганлиги ва бу жуда оғир оқибатга олиб келганлиги учун ушбу ҳарбий қисм қўмондонлигига нисбатан жиноий жавобгарликка тортишгача бўлган ўта қаттиқ чоралар кўрилади.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ МАЖЛИСИГА САЙЛОВ ЎТКАЗУВЧИ МАРКАЗИЙ САЙЛОВ КОМИССИЯСИДА

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисига сайлов ўтказувчи Марказий сайлов комиссияси бўшаб қолган ўринларга Олий Мажлис депутатларини сайлаш бўйича 1998 йил 15 февраль куни ўтказилган сайлов натижаларини кўриб чиқди.

Ўн олтита округда ўтказилган сайловда сайловчилар Ўзбекистон Халқ демократик партияси, Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорғи Кенгеси ва халқ депутатлари вилоят Кенгашлари томонидан кўрсатилган номзодлар учун овоз беришда иштирок этдилар.

Овоз беришда 17-Самолётсозлар округида сайловчиларнинг 89,3 фоизи, 67-Жиззах округида сайловчиларнинг 95,6 фоизи, 70-Бахмал округида сайловчиларнинг 99,9 фоизи, 71-Ғаллаорол округида сайловчиларнинг 99,8 фоизи, 99-Чортоқ округида сайловчиларнинг 99,1 фоизи, 129-Гулистон округида сайловчиларнинг 92,6 фоизи, 135-Сардоба округида сайловчиларнинг 99,5 фоизи, 137-Шеробод округида сайловчиларнинг 97,3 фоизи, 166-Зафар округида сайловчиларнинг 98,9 фоизи, 170-Қизғалдоқ округида сайловчиларнинг 97,8 фоизи, 182-Наврўз округида сайловчиларнинг 98,5 фоизи, 184-Фарғона округида сайловчиларнинг 98,8 фоизи, 186-Бешариқ округида сайловчиларнинг 99,9 фоизи, 202-Учқўприк округида сайловчиларнинг 99,7 фоизи, 214-Хонқа округида сайловчиларнинг 99,0 фоизи, 247-Шуманай округида сайловчиларнинг 99,9 фоизи иштирок этди.

Марказий сайлов комиссияси сайлов барча округларда Қонун талабларига мувофиқ ўтганини қайд этди.

Марказий сайлов комиссияси овоз бериш натижалари тўғрисида тегишли округ сайлов комиссияларининг тақдим этган ҳужжатларини кўриб чиқиб, «Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисига сайлов тўғрисида»ги Қонунининг 11 ва 46-моддаларига мувофиқ Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисига сайланган депутатлар рўйхатини ҳамда сайланган депутатлар рўйхатини республика ва тегишли маҳаллий матбуот органларида эълон қилиш тўғрисида қарор қабул қилди.

БЎШАБ ҚОЛГАН ЎРИНЛАРГА 1998 ЙИЛ 15 ФЕВРАЛЬ КУНИ ЎТКАЗИЛГАН САЙЛОВ НАТИЖАЛАРИГА КЎРА ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ МАЖЛИСИГА САЙЛАНГАН ДЕПУТАТЛАР РЎЙХАТИ

№	Депутатнинг фамилияси, исми, отасининг исми	Туғилган йили	Депутатликка номзод кўрсатган органнинг номи	Эгаллаб турган лавозими (машғулот тури)	Иш ва яшаш жойи, номи	Сайлов округининг тартиб рақами ва номи
1.	Алимова Холида Рауфовна	1951	Халқ депутатлари Жиззах вилоят Кенгаши	Жиззах вилояти болалар шифохонасининг бош врачи	Жиззах шаҳри	67-Жиззах
2.	Артиқов Кенжабой	1947	Халқ депутатлари Хоразм вилоят Кенгаши	Хонқа тумани ҳокими	Хонқа тумани	214-Хонқа
3.	Аҳмедов Умарқул	1949	Ўзбекистон Халқ демократик партияси	«Мирзачўлқурилиш» ихтисослаштирилган бирлашмасининг бошлиғи	Янгиер шаҳри	135-Сардоба
4.	Жалолов Ёқубжон Жўраевич	1942	Халқ депутатлари Фарғона вилоят Кенгаши	Ўзбекистон Республикаси Президенти Маслаҳатчиси Ўзбекистон Республикаси Президенти Девони Назорат инспекциясининг раҳбари	Тошкент шаҳри	186-Бешариқ
5.	Жиҳонгирова Дилбар Набиевна	1946	Ўзбекистон Халқ демократик партияси	Ўзбекистон Касаба уюшмалари Федерацияси кенгашининг раиси	Тошкент шаҳри	170-Қизғалдоқ
6.	Зиёев Азамат Ҳамидович	1963	Халқ депутатлари Сурхондарё вилоят Кенгаши	Ўзбекистон Республикаси Президенти Девонининг матбуот котиби	Тошкент шаҳри	137-Шеробод
7.	Камолов Тимур	1938	Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорғи Кенгеси	Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорғи Кенгесининг Раиси	Нукус шаҳри	247-Шуманай
8.	Кучеров Вадим Петрович	1941	Ўзбекистон Халқ демократик партияси	«Чкалов номли Тошкент Авиация ишлаб чиқариш бирлашмаси» Давлат Акциядорлик жамиятининг Бош директори	Тошкент шаҳри	17-Самолётсозлар
9.	Маматов Абли Эшонқулович	1947	Халқ депутатлари Жиззах вилоят Кенгаши	Ўзбекистон Республикаси Президенти Девонининг етакчи консультанти	Тошкент шаҳри	70-Бахмал
10.	Мунавваров Зоҳидулло Иномхўжаевич	1953	Ўзбекистон Халқ демократик партияси	Ўзбекистон Республикаси Президенти Девонининг бош консультанти	Тошкент шаҳри	99-Чортоқ
11.	Мусурмонова Ойниса	1952	Халқ депутатлари Жиззах вилоят Кенгаши	Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси Котибиятининг мудири	Тошкент шаҳри	71-Ғаллаорол
12.	Мўминов Алижон	1947	Халқ депутатлари Фарғона вилоят Кенгаши	Фарғона шаҳар ҳокими	Фарғона шаҳри	184-Фарғона
13.	Назаров Йўлдош Аҳмедович	1961	Халқ депутатлари Фарғона вилоят Кенгаши	Ўзбекистон Республикаси Президенти Девони Қонунчилик ва суд ҳокимияти органлари билан алоқалар бўйича экспертлар гуруҳининг раҳбари	Тошкент шаҳри	182-Наврўз
14.	Рузиев Эркин Маҳмудович	1947	Халқ депутатлари Тошкент вилоят Кенгаши	Тошкент вилояти ҳокими	Тошкент шаҳри	166-Зафар
15.	Усмонов Аббосхон	1944	Халқ депутатлари Фарғона вилоят Кенгаши	«Халқ сўзи» ва «Народное слово» газеталарининг Бош муҳаррири	Тошкент шаҳри	202-Учқўприк
16.	Хожиматова Марям	1943	Халқ депутатлари Сирдарё вилоят Кенгаши	Гулистон шаҳар туғруқхонасининг бош врачи	Гулистон шаҳри	129-Гулистон

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРОКУРАТУРАСИДА

1998 йил 17 февралдан 18 февралга ўтар кечаси Сурхондарё вилоятининг «Оқтош» божхона ва чегара назорати постида мазкур пост ҳарбий хизматчилари ўртасида можароли воқеа содир бўлди. Ҳарбий хизматчилардан бирининг ўқотар қуролни ишлатиши фожиали оқибатларга олиб келди. Ҳарбий хизматчилар ва божхона пости ходимлари орасида ярадорлар ва ҳалок бўлганлар бор.

Олиб борилган тезкор-қидирув тадбирлари натижасида можароли воқеа айбдори аниқланди ва қўлга олинди.

Ушбу факт юзасидан Ўзбекистон Республикаси Прокуратураси, Ўзбекистон Республикаси Миллий хавфсизлик хизмати, Чегара қўшинлари қўмондонлиги ва бошқа тегишли органлар томонидан чуқур тергов ҳаракатлари олиб борилмоқда.

Жиноий иш қўзғатилди.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ДАВЛАТ БОЖХОНА ҚЎМИТАСИ МАТБУОТ ХИЗМАТИ ХАБАР ҚИЛАДИ

1998 йил 21 февраль куни Сурхондарё вилояти «Сариосиё» божхона пости ходимлари Тожикистон Республикасидан келаётган, Қозоғистон Республикаси фуқаролари И. Сесарев ва Н. Сиздиков бошқарувидаги «Х 677 ВЛМ» давлат белгили «КамАЗ 5321» русумли транзит автомашинани назоратдан ўтказишди.

Божхона ходимларининг ҳушёрлиги туфайли ҳужжатларда кўрсатилган юклар ичидан 444 килограмм 335 грамм гиёҳванд моддалар: жумладан, 6 килограмм 580 грамм героин, 253 килограмм 725 грамм наша, 182 килограмм 60 грамм қорадори, 1 килограмм 970 грамм марихуана топилди.

Юқорида номлари кўрсатилган Қозоғистон Республикаси фуқаролари қўлга олинди. Мазкур факт юзасидан жиноий иш қўзғатилди, тергов ҳаракатлари олиб борилмоқда.

ДАЛИЛ ВА ТАҲЛИЛ

Истиқлол ислоҳотлари туфайли бошқарувнинг маъмурий-буйруқбозлик усуллари ўрнини эгаллаган бозор иқтисодиёти шароитида шартнома барча мулк шаклидаги корхона, муассаса ва ташкилотлар, шунингдек, тадбиркорлар ўртасида иқтисодий муносабатларни ўрнатувчи асосий ҳуқуқий ҳужжатга айланди.

ШАРТНОМА — БОЗОР ШАРТИ

РЕЖАЛИ ИҚТИСОД, БОЗОР МУНОСАБАТЛАРИ ВА ШАРТНОМА

Биламизки, яқин ўтмишда — режали иқтисодиёт даврида ҳам шартномалар тизимидан фойдаланилган. Аммо якка мулкчилик, яъни давлат мулкчилигининг танҳо ҳуқуқи ҳукмронлик қилган замонда шартномалар режа ва топшириқларни бажариш учун қўлланиладиган бир восита ҳисобланган, холос. Қолаверса, илгарилари шартномага уни тузган томонларнинг истак ва манфаатларини ифода этувчи тўла ҳуқуқли юридик ҳужжат деб ҳам қаралмасди. Уларнинг қўлланилиши чекланган бўлиб, ҳаттоки, фуқароларнинг ўзаро битим тузиши қонун йўли билан жазоланадиган айб — чайқовчилик сифатида қораланар эди.

Шу маънода, шартноманинг ҳуқуқий мақомини тамомила ўзгартириш ва умуман, шартнома тузиш маданиятини юксалтириш борасида мамлакатимизда жиддий ишлар амалга оширилаётгани эътиборга лойиқдир.

Аввало, шартнома тузувчи томонлар таркиби бўйича олдинги чекловлар буткул олиб ташланди. Шартнома мавзуси бўла оладиган нарсалар доираси ҳам беҳад кенгайди. Натижада хўжалик фаолиятининг турли жиҳатларини ўзида акс эттирувчи шартномалар тобора кенг қўлланилгани сайин, турфа жабҳалар бўйича тадбиркорлик ташаббуслари янада тўлароқ намоён бўлмоқда.

Эндиликда шартнома режали ишлаб чиқариш ва тақсимлаш омилларига асосланмайди. Билъакс, бозор қонуниятлари талабига биноан, шартномавий муносабатлар товар-пул, яъни тенг тўловлар тарзида амалга оширилиб, шартнома уларга ҳуқуқий шакл ўрнида хизмат қила бошлади.

Шартнома муносабатларининг ҳуқуқий асосини яратишда бутун дунё шартномачилик амалиётида қарор топган муайян анъаналар билан бирга халқимизнинг олис тарихи давомида шаклланган миллий омиллар, хусусан, иймон, орномус, қадр-қиммат, лафз ва бурд, одамийлик каби юксак фазилатларга ҳам алоҳида аҳамият берилаётгани ибратлидир. Зотан, халқимизнинг хўжалик муносабатлари жабҳасидаги кўп асрлик тажрибаси ўрганишга арзийди.

Тилимизда: «Сочганда сўзлашмасанг, хирмонда бўзлашасан» деган мақол бор. Деҳқонлар ҳаётидан олинган ушбу ҳикматнинг тўғри маъноси шуки, бирор киши билан шериклашиб деҳқончилик қиладиган бўлсанг, у билан экин экилаётгандаёқ келишиб ол, агар бошида шартлашмасанг, ҳосил пишиб, хирмон кўтарилгач, уни бўлиб олишда шеригинг билан гапинг бир жойдан чиқмай қолиши мумкин. Мақолнинг мажозий маъносига келсак, ҳар бир ишни, биров билан бирор нарса хусусида келишув, битишув асосида пухта қилмоқ керак эканлиги англашилади. Бу эса ҳар қандай шартномавий ҳужжатнинг бирламчи шартидир.

Бугунги кунда Конституция, Фуқаролик кодекси, хўжалик ишларини юритиш қонунлари мажмуаси, мулкчилик, тадбиркорлик, корхоналар тўғрисидаги қонунлар, бошқа меъёрий ҳужжатлар шартнома муносабатларини тартибга солиб турувчи ҳуқуқий манбалар ҳисобланади.

Ўзбекистон Президентининг тегишли фармонлари ва ҳукумат қарорлари шартнома муносабатларига юксак қонуний мақом бериш баробарида, бу тизимнинг босқичма-босқич такомиллашиб боришига хизмат қилмоқда.

ШАРТНОМА ИЖРОСИ

Мамлакатимизда шартнома муносабатларининг мутлақо янги ва илғор назарий ҳамда ҳуқуқий асослари яратилган бўлса-да, амалиётда ҳозирча баъзи бир қусурлар учраб турибди.

Бу қусурлар, аввало, корхоналар ўртасида тузилган шартномаларнинг ижроси билан боғлиқ. Шартнома ижроси жараёни, бозор иқтисодиёти қонуниятига кўра, моддий ижродан, яъни ўзаро мажбуриятларнинг бажарилишидан, ижронинг ҳужжатли асосда тасдиқланишидан иборат. Шартнома бажарилмаслиги корхонага катта иқтисодий зарар келтирибгина қолмай, унинг истиқболини хафв остига қўяди, ҳар икки томондаги корхоналар ишчиларининг маош ололмаслигига сабаб бўлади.

Тошкент шаҳар хўжалик суди 1997 йилда кўриб чиққан ишларнинг 1832 таси, ёки 67 фоизи фуқаролик-ҳуқуқий муносабатлар асосидаги низолардан иборат бўлиб, уларнинг аксарияти шартномавий мажбуриятларни бажармаслик оқибатида юзага келган.

Масалан, маҳсулот етказиб бериш шартномаси бўйича 433 та, ҳақ эвазига хизмат кўрсатиш бўйича 296 та, қарз ва кредит, шу жумладан, банк кредити бўйича 80 та, камомадларни (асосан, пахта, шакар ва дон) ундириш бўйича эса 583 та иш кўриб чиқилган. Ана шу ишлар юзасидан жами 1 миллиард 845 миллион 533 минг сўм маблағ жавобгарлардан даъвогарлар фойдасига ундириб берилган.

Шунингдек, прокуратура идоралари томонидан ҳам ўтган йил давомида хўжалик субъектлари ўртасида тузилган шартномаларнинг қонунийлиги ва шартнома шартларининг ўз вақтида бажарилиши юзасидан бир қанча нуқсонлар аниқланди.

Тошкент шаҳар прокуратураси Ўзбекистон Республикаси Президентининг 1995 йил 12 майда чиққан «Халқ хўжалигида ҳисоб-китоблар ўз вақтида ўтказилиши учун корхона ва ташкилотлар раҳбарларининг масъулиятини ошириш борасидаги чора-тадбирлар тўғрисида» ҳамда 1996 йил 24 январдаги «Тўлов интизомини ва ўзаро ҳисоб-китоблар тизимини мустаҳкамлаш чора-тадбирлари тўғрисида»ги фармонлари ижроси юзасидан 1997 йил мобайнида 112 марта текшириш ўтказган.

Ана шу текширишлар натижасида шартнома шартларини ўз вақтида бажармасдан ва оқибатда муддати ўтган дебиторлик-кредиторлик қарзларининг пайдо бўлишига йўл қўйган айбдор шахсларга нисбатан 48 та жиноят иши, 623 та маъмурий, 25 та моддий ва 27 та интизомий жавобгарлик ишлари қўзғатилди.

Хўш, дебиторлик-кредиторлик қарзлари нима ва бозор шароитида улар бўлиши мумкинми? Президент Ислом Каримовнинг **«Янгича фикрлаш ва ишлаш — давр талаби»** китобида қайд этилганидек: **«уни қайта-қайта, аммо оддийгина тушунтириш мумкин:**

Бир тарафдан — мен маҳсулотни жўнатдим, лекин ҳақини олмадим;

бошқа бир тарафдан — мен маҳсулотни олдим, лекин ҳақини тўламадим.

Нима қилиш керак, ким ҳақ, ким ноҳақ? Ким жавобгар бўлиши керак?

Айбдорлар ҳам, жавобгарликка тортилиши керак бўлганлар ҳам хўжакўрсинга шартнома тузган кишилардир. Шунинг учун ҳам у амал қилмай, қоғозда қолиб кетаверади.

Бу — биринчидан.

Иккинчидан, ўз маҳсулотига ҳақ оломаслигини олдиндан била туриб, уни жўнатиб юборганлар айбдор.

Ва, учинчидан, бизга хўжаликлар олдиндан ҳақ олмасдан маҳсулот етказиб беришга мажбур, дейдиган, улар билан ҳисоб-китоб қилишни хаёлига ҳам келтирмайдиган боқибеғамлар жавобгарликка тортилиши керак».

ШАРТНОМА ТЎҒРИ ТУЗИЛМАГАЧ...

Хўжалик шартномаларининг малакали ва пухта тузилиши томонлар мажбуриятларни нотўғри талқин этишларига, шериклардан бири шартномага ноинсоф муносабатда бўлганида ёки уни беихтиёр бузиб қўйганида бу ҳолат бошқа томонга зарар келтиришига имкон бермайди.

Таҳлилларимиз айрим корхона ва ташкилотларда шартнома тузиш ва уларни бажариш борасида кўплаб хато ва камчиликларга йўл қўйилганлигини кўрсатмоқда.

Шаҳар хўжалик судида кўрилган иш бўйича жавобгар — «Тошметроқурилиш»нинг механизациялаштириш бошқармаси билан даъвогар — 121-сон Янгибозор акциядорлик автокорхонаси ўртасида 1996-97 йилларда юк ташиш юзасидан шартномалар тузилган ҳамда ушбу шартномаларда муддати ўтган дебиторлик қарзи учун кунига 1 фоиз жарима ундирилиши белгиланган эди.

Шартнома шартларининг бажарилмаганлиги оқибатида хўжалик судининг қарори билан даъвогар ташкилот фойдасига 3 миллион 661 минг 878 сўм, кўрсатилган транспорт хизмати учун асосий қарз миқдори ва тўловни кечиктирган ҳар бир куни учун эса — 4 миллион 430 минг 872 сўм пеня, яъни бурдсизлик товони жавобгар корхонадан ундириб берилди.

Шу билан бирга, Тошкент шаҳар прокуратураси томонидан республика Президентининг «Экспорт-импорт операцияларини тартибга солишнинг қўшимча чоралари тўғрисида»ги Фармони ижроси аҳволи юзасидан текширишлар ўтказилди. Йил давомида пойтахт корхона ва ташкилотларининг ташқи иқтисодий фаолияти соҳасидаги шартномалар тузилишида йўл қўйилган нуқсонлар аниқланиб, бу борада 34 та маъмурий, 6 та интизомий, 9 та жиноят иши қўзғатилди ва 147 та бошқа прокурорлик таъсир чоралари кўрилди.

Бундан ташқари, шаҳардаги бозорлар фаолияти, шу жумладан, улар томонидан фьючерс ҳамда бошқа шартномаларнинг тузилиши ва ижроси билан боғлиқ камчиликлар аниқланиб, прокуратура томонидан 60 дан ортиқ жиноят иши, 120 тадан зиёд прокурорлик таъсир чоралари қўлланилган.

РАҲБАР ВА ШАРТНОМА

Корхона раҳбарлари ва тадбиркорларнинг барчасида ҳам ўз фаолиятининг молиявий натижалари билан боғлиқ масъулият ҳисси шаклланган, деб бўлмайди. Ҳуқуқ идоралари ўтказган текширишларда айрим корхона ва ташкилотлар раҳбарлари томонидан шартномаларни тузиш ва ижро этишда қонунчиликка риоя этмаслик ҳолатлари кўплаб аниқланди. Жумладан, ўтган йили худди ана шу ҳолатлар юзасидан Тошкент шаҳри бўйича 620 та мансабдор шахс шаҳар прокуратураси томонидан огоҳлантирилган.

Таассуфки, аксарият раҳбарларда ҳозиргача мулкдорлик туйғуси шаклланиб улгурмаган. Баъзи раҳбарларимизда эса ўз хўжалигининг моддий-молиявий натижаларига эътиборсизлик кайфияти қонун ва судларга нисбатан earnописандлик билан қоришиқ ҳолда намоён бўлмоқда. Улар томонидан ташкилотларнинг талабномаларига ўз вақтида жавоб бермаслик, суд мажлисларида иштирок этмаслик каби ҳоллар қўшимча харажатлар келиб чиқишига — давлат божлари ва турли хил жарималар тўланишига сабаб бўлаётир.

Мисол учун, номи юқорида қайд этилган жавобгар ташкилот — «Тошметроқурилиш»нинг механизациялаштириш бошқармасидан талабномага жавоб бермаганлиги учун Хўжалик процессуал кодекси (ХПК)нинг 10-моддасига асосан 161855 сўм жарима, даъво тўғрисидаги фикрини судга тақдим қилмаганлиги ва суд мажлисига келмаганлиги учун ХПКнинг 79-моддасига мувофиқ 6000 сўм жарима хўжалик суди томонидан давлат бюджетига ундириб олинган.

«Тоштрансмахсусқурилиш» акциядорлик жамияти эса жавобгар сифатида талабномага жавоб бермаганлиги учун давлат бюджетига 138669 сўм миқдорида жарима тўлаган.

Шундай қилиб, 1997 йил давомида Тошкент шаҳар хўжалик судида кўрилган 105 та иш бўйича корхона ва ташкилотлардан ХПКнинг 10-ва 79-моддаларига мувофиқ давлат бюджетига 3 миллион 385 минг сўм жарима ундирилди.

Лекин хўжалик суди мутахассисларидан суриштириб билишимизча, бу маблағлар раҳбарларнинг ўз ҳамёнидан эмас, балки уларга тегишли корхоналар ҳисобидан ундирилар экан.

Савол туғилиши табиий: раҳбарнинг лаёқатсизлиги, эътиборсизлиги ёки бебурдлиги учун унинг қўл остидаги корхонадан (раҳбарнинг ҳамёнидан эмас) жарима ундирилиши хўжалик судларининг жазо чоралари самарадорлигига хизмат қиладими?

ЯНГИ ШАРТНОМАЛАРНИНГ ЭСКИ НУҚСОНЛАРИ

Ўтган йилги шартномаларда учраган кўплаб камчиликлар — маҳсулотларга ҳақ тўлаш, уларни етказиб бериш муддати, тара билан таъминлаш, транспорт, мулкий жавобгарлик ҳолатларнинг ҳужжатлар шартларида акс этмаслиги каби салбий нуқсонларга қарши шунча назорату жазо чоралари қўлланилишига қарамасдан 1998 йил учун тузилган шартномаларда ҳам учраётгани ачинарлидир.

Жумладан, Вазирлар Маҳкамаси топшириғига биноан Адлия вазирлиги, Прокуратура ва Олий хўжалик суди вакиллари томонидан январь ойида «Ўзбексавдо» акциядорлик компаниясидаги жорий йил учун хўжалик шартномалари тузиш ва уларни бажариш бўйича мавжуд аҳвол ўрганилганда бир қатор ана шундай камчиликлар аниқланди.

«Ўзбексавдо»га қарашли «Гўштсут савдо» Давлат савдо ишлаб чиқариш бирлашмаси 1998 йил учун январь ойига қадар 272 та хўжалик шартномаси имзолаган бўлиб, мазкур шартномаларнинг аксарияти амалдаги қонунчилик талабларига, хусусан, Фуқаролик кодексининг тегишли қоидаларига зид тарзда тузилганлиги маълум бўлди.

Аксарият шартномаларда «Гўштсут савдо» бирлашмасининг манфаатларига ён берилиб, бирёқламаликка йўл қўйилган. Шартнома мавзуси, тегишли маҳсулотнинг миқдори, сифати, етказиб бериш ва кафолат муддатлари, юклаш, ташиш ва қадоқлаш билан боғлиқ шартлар кўзда тутилмаган. Ҳаттоки, тузилган шартномалар бўйича аниқ маблағларнинг миқдорлари кўрсатилмаган. Бу шартномаларда томонлар ўз мажбуриятларини бажармаганликлари учун мулкий жавобгар эканликлари тўғрисидаги шартлар ҳам ўз ифодасини топмаган.

Хулоса шуки, шартнома муносабатлари бозор иқтисодиётининг муҳим шарти ҳисобланади. Президентимиз 14 февраль куни вилоятлар ҳокимлари, республика вазирликлари, қўмита, уюшма ҳамда компаниялари раҳбарлари билан учрашувда таъкидлаганларидек: «Жамиятимизда шартномада кўрсатилган мажбуриятларни бажариш масъулияти тўла қарор топмас экан, эски иллатлардан қутулиб бўлмайди. Шартнома амал қилмаса, унинг ўрнини порахўрлик, боқимандалик ва буйруқбозлик эгаллаши тайин».

Ғулом МИРЗО,
иқтисодий шарҳловчи.

МИЛЛИЙ ДАСТУРГА ЮКСАК БАҲО

Яқинда Деҳлида таълим соҳаси ва саводсизликни тугатиш бўйича иккинчи Осиё минтақавий анжумани ўз ишини якунлади. Унинг ишида Ўзбекистон делегацияси иштирок этди.

Анжуман ишида, шунингдек, ЮНЕСКО, ЮНИСЕФ, БМТнинг Тараққиёт дастури вакиллари, Канада, Буюк Британия, ХХР, Индонезия, Таиланд, Ҳиндистон, Покистон, Малайзия, Шри-Ланка, Непал, Бутан, Бангладеш, Монголиядан делегациялар қатнашди.

Таълим тизимига жалб этилаётган хусусий ва давлат сармояларининг ҳажмини ошириш, ўқитувчиларнинг касб савиясини юксалтириш ва ўқитишнинг янги услубларини ишлаб чиқиш, аёлларни ўқитиш ва уларнинг билим олиш ҳуқуқларининг таъминланиши муаммолари, шунингдек, аҳолининг саводхонлик даражасини ошириш бўйича турли мамлакатлар концепциялари муҳокама этилди.

Ўзбек делегацияси анжуман иштирокчилари эътиборига Ўзбекистон Республикасининг кадрлар тайёрлаш бўйича миллий дастурини тақдим этди.

— Бундай Миллий дастурнинг яратилиши — Ўзбекистоннинг замонавий даражадаги яна бир ютуғи, мамлакат мавқеининг жаҳон ҳамжамиятида мустаҳкамланаётганлигининг ва Ўзбекистон ҳукуматининг ёш авлод саводхонлик даражасини юксалтиришга бўлган эътиборининг кўрсаткичидир, — таъкидлади АҚШдаги Пенсильвания университетининг Саводхонлик бўйича тадқиқотлар халқаро институтининг ижроия деректори Муҳаммад Маъмурий.

Ўзбекистоннинг кадрлар тайёрлаш бўйича Миллий дастури конференция иштирокчилари томонидан юксак баҳоланди.

Аслом АКБАРОВ,
«Жаҳон» АА мухбири.
Деҳли.

1998 ЙИЛ — ОИЛА ЙИЛИ

МЎЪЖАЗ МАМЛАКАТ

Оиланинг таянчи аёлдир. Айниқса, Шарқ маданияти, Шарқ халқлари ҳаётида оила муқаддас даргоҳгина бўлиб қолмай, тотувлик, аҳиллик, баркамоллик устуни ҳам ҳисобланади. Мухбиримиз Фарғона вилоят ҳокимининг ўринбосари, вилоят хотин-қизлар қўмитаси раиси Гулнорахон МАЪРУПОВА билан шу мавзуда гурунглашди.

— Юртбошимизнинг ташаббуси билан бу йил «Оила йили» деб эълон қилинди. Фарғоналик мўътабар оналар, азиз опа-сингилларнинг бу янгича ташаббусга муносабатлари ҳақидаги фикрингизни билмоқчи эдик.

— Ушбу ташаббус замирида ўзига хос тарихий ҳақиқат, келажак учун буюк масъулият ҳисси ётади. Вазифамиз тақозосига кўра, кўплаб меҳнаткаш, оддий аёллар билан учрашишга, турли йиғинларда, машваратларда қатнашишга тўғри келади. Президентимиз тарихий ташаббусни олға сурганларига ҳали ҳеч қанча вақт бўлгани йўқ. Лекин бу хайрли иш аллақачон одамлар кўнглидан жой олиб улгурганлиги кишини хурсанд қилади. Айниқса, кўпни кўрган онахонлар, меҳнат фахрийларининг қувончларини сўз билан ифодалаш қийин.

Шунингдек, республика Олий Мажлисининг X сессияси кун тартибига «Ўзбекистон Республикасининг Оила кодекси» лойиҳаси қўйилганлиги ҳам муҳим тарихий воқеа бўлди, деб бемалол айтиш мумкин. Бу лойиҳа дунёдаги шундай ҳужжатларнинг энг яхши томонларини ўзида мужассам этганлиги билан қадрли ва эътиборлидир. Шарқона ҳурмат-эътибордан келиб чиқиб, лойиҳанинг 7-моддасига **«Ўзбекистон Республикасида оналик ва оталик иззат-икромга, ҳурматга сазовор, давлат томонидан муҳофаза қилинади ва рағбатлантирилади»** деб ёзиб қўйилган. Ахир, бу оилага ғамхўрликнинг ёрқин ифодаси эмасми? «Оила йили»да «Оила кодекси»нинг қабул қилиниши мамлакатимизнинг истиқболли келажагида муносиб из қолдириши, шубҳасиз. Бу эса юртимизда оила тақдири давлат сиёсати даражасига кўтарилаётганлигини яққол исботлайди.

Шу ўринда йўлбошчимизнинг яна бир пурҳикмат гапларини тилга олиб ўтмоқчиман: «Ҳар бир оиланинг ўзи мўъжаз мамлакатдир. Бу мамлакатнинг куч-қудратини шу оиланинг иқлими, руҳий дунёси, моддий неъматлар яратишдаги бунёдкорлик иқтидори ҳал этади». Дарҳақиқат, маънавий ва иқтисодий тарбия аввало, оиладан бошланади. Оила мустаҳкам, тинч-фаровон бўлсагина жамиятда барқарорлик вужудга келади. Бу эса ўз навбатида, маънавий ва руҳий муҳитнинг соғломлиги, ислоҳотлар муваффақияти учун тегишли замин яратади. Юртимиз мустақилликка эришган дастлабки кунларданоқ бу соф инсонпарвар сиёсат асосида иш олиб бориляпти. Шунинг учун ҳам давлатимизнинг ижтимоий негизларини, унинг барқарорлигини мустаҳкамлашда жисмонан бақувват, маънавий бой авлодни, яъни эртанги кун эгаларини тарбиялашда оиланинг роли жуда катта аҳамиятга эга. Вилоятимизда 62000 дан зиёд оила мавжуд. Биз бу даргоҳларни мўъжаз мамлакат, деб атадик. Бу мамлакатларнинг кучи бирлаштирилса, фақат эзгу ниятларга йўналтирилса, келажаги буюк юртнинг порлоқ истиқболига ишонч ва умид уйғонади.

Вилоятда оиланинг таянчи ҳисобланган оналик ва болаликни муҳофаза қилишга алоҳида эътибор қаратилган. Фақат ўтган йилнинг 11 ойида ижтимоий ночор оилаларга 960 миллион сўмлик хайрия ёрдами кўрсатилди. Тўй оиланинг муқаддас бурчи ҳисобланиб келган. Лекин бозор иқтисодиётига ўтиш даврида айрим оилаларнинг қўли калталик қилиб қоляпти. Шунинг учун ҳам алоҳида ҳисобда турган кам таъминланган оилалар доимо эътиборимизда бўляпти. Фақат шу йилнинг ўзида 500 нафардан зиёд боланинг хайрия-суннат тўйлари ўтказилди, 11 та никоҳ тўйини ўтказишда бошқош бўлдик. 400 та ночор болаларга эса хайрия ёрдамлари уюштирилди. Хотин-қизларни ижтимоий ҳимоя қилиш, уларнинг фаолликларини ошириш, қизларни оилавий ҳаётга тайёрлаш, ёшлар ўртасида жиноятчиликнинг олдини олиш борасида махсус дастур ишлаб чиқилди ва шу асосда иш олиб бориляпти. Дастур асосида ўтказилаётган семинарлар, учрашувлар, суҳбатлар, кўрик- танловлар асосан оилани мустаҳкамлашга, унинг ижтимоий ҳаётимиздаги ўрни ва ролини кучайтиришга хизмат қилади.

— Лекин бу борадаги барча ишларимиз яхши, бир текисда боряпти, десак унчалик тўғри бўлмайди. Ҳали ҳам аёллар ўртасида жиноят содир қилиш, ўн гулидан бир гули очилмаган қизлар, келинларнинг ўз жонига қасд қилиш ҳоллари учраб турибди. Шундай салбий ҳолатларнинг олдини олиш борасида оиланинг роли қандай бўлади?

— Аёллар ўртасида жиноятчилик ҳолатини таҳлил этганимизда бу аҳволга чек қўйиш борасида ижобий натижаларга эришилаётганлиги бизни қувонтиради. Аммо барибир хотин-қизлар ўртасида жиноятчилик мавжуд эканлиги ҳақида гапиришнинг ўзи халқимиз табиатига, ўзбек аёли шаънига соя ташлаб турибди. Жиноятчиликнинг қатор турлари бўйича аввалги йилларга нисбатан пасайиш сезиляпти.

— Вилоятда ёшлар тарбиясига қай тариқа аҳамият бериляпти?

— Миллат, Ватан истиқболи, ҳозирги ёшларимиз маънавий қиёфаси, қизиқишлари, юртга, ота-онага, маҳалла-кўйга, оилага меҳр-муҳаббати, садоқат туйғулари билан чамбарчас боғлиқдир. Миллатимизнинг қадриятларига назар ташлайдиган бўлсак, ҳамма замонларда ёшларни тарбиялаш орқали жамиятнинг маънавий юксалишига замин ҳозирланган. Бу борада мамлакатимизда муҳим тадбирни давлат сиёсати даражасига кўтариш ҳар биримизнинг эзгу вазифамиздир.

«Халқ сўзи» мухбири
Набижон СОБИР суҳбатлашди.

«Деновёғ» экстракция заводи» акциядорлик жамияти ишчиси Хурсаной Ҳотамова (суратда) зиммасига масъулиятли вазифа юклатилган: маҳсулот тозалигини текширади. У бу вазифани сидқидилдан бажариб келмоқда. Шу боис заводда сифатли ўсимлик ёғи тайёрланмоқда.

Р. СОДИҚЗОДА олган сурат.

ТАҲЛИЛ

ҚОЛОҚЛИКНИНГ ЧЕГАРАСИ

ёки даромади харажатига етмаётган

Баъзан ўйланиб қолади, киши. Кўплар пахта ва ғалла етиштириб бой бўлмоқда. Аммо республикамиздаги баъзи хўжаликларда бу экинлар даромад харажатини қопламаяпти. Нега шундай бўляпти? Пахта ёхуд ғалладан юқори ҳосилдорликка эришиш учун уларга нима етишмаяпти? Етти иқлимга довруғ солган деҳқонларимиз, ер, сув, ўғит бўлса, яна нима керак ўзи? Эҳтимол, об-ҳаво ноқулай келаётгандир? Лекин ҳамма муаммони ҳам бунга боғлаб бўлмайди-ку! Зеро, қолоқлик учун баҳоналар қанчалик кўп бўлмасин республикамиздаги аксарият деҳқон (фермер) хўжаликлари пахтадан 40-50 центнердан ҳосил олишяпти. Хўш, бунга қандай эришиш мумкин? Бунинг сир-синоати нимада? Мухбиримизнинг иқтисод фанлари номзоди Одил ҲАМРОЕВ билан суҳбати ана шу ҳақда.

— Маълумингизким, бугун ислоҳотлар маркази қишлоқ хўжалигига кўчмоқда. Бу бежиз эмас, албатта. Зеро, бизни тўйдирадиган ҳам, кийдирадиган ҳам шу соҳа. Куни кеча Президентимиз Ислом Каримов Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши Раиси, вилоят ҳокимлари, республика вазирликлари ва идора раҳбарлари билан учрашувда ҳам бу ҳақда куйиниб гапирдилар. Ўша учрашувда таъкидланганидек, қишлоқ хўжалигида ўтказилаётган ислоҳотларнинг бориши бизни қониқтира олмаяпти. Одамларнинг ерга, мулкка, меҳнатга бўлган муносабатини ўзгартиришга ҳали тўлиқ эришганимизча йўқ. Устига устак, кўпгина хўжаликлар йилни зарар билан якунлашди.

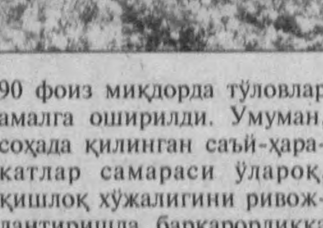

— Фикрингизга қўшиламан. Тўғри, кейинги йилларда қишлоқ хўжалигини молиялаштириш, суғурталаш ва тармоқни ривожлантириш бўйича катта ишлар амалга оширилаётир. Пахта ва дон учун ҳисоб-китоблар тизимида жиддий ўзгаришлар қилинди. 1997 йилда етиштирилган дон учун эса ҳисоб-китоб охирига етказилди. Пахта хомашёси учун 1998 йил январигача 90 фоиз миқдорда тўловлар амалга оширилди. Умуман, соҳада қилинган саъй-ҳаракатлар самараси ўлароқ, қишлоқ хўжалигини ривожлантиришда барқарорликка эришилмоқда. Ўтган йилда 1996 йилга нисбатан ялпи қишлоқ хўжалик маҳсулотлари ҳажми 5,8 фоизга ўсди. Бироқ, айтганингиздек, соҳани тубдан яхшилаш билан боғлиқ кўплаб муҳим омил ва имкониятлар ишга солинмаяпти. Энди шуларни ўйлаганда, биласизми, Президентимиз ўта муҳим, долзарб вазифаларни илгари сурганликларига яна бир бор ишонч ҳосил қиламиз. Эътиборингизни маълумотларга қаратсам, 660 тадан ортиқ қишлоқ хўжалик корхонаси ўтган йилни 10 млрд. сўмга яқин зарар билан якунлади. Бу кўрсаткич барча қишлоқ хўжалик корхоналарининг 25 фоизи йилни зарар билан якунлади деган гап. Ҳолбуки, табиат ўз саҳийлигини аямаган юртимиз табиий шароитида ҳеч қандай харажатларсиз ҳар гектар ердан 10-12 центнердан пахта ҳосили олиш мумкин. Бироқ шундай имконият бўлса-да, республикамизнинг бир қатор (Зарбдор туманидаги «Зарафшон», Шеробод туманидаги «Наврўз», Оқ олтин туманидаги А. Муҳамедов номли, Тахтакўпир туманидаги «Баршитау», Олот туманидаги «Амударё», Бўка туманидаги «Гулистон») жамоа хўжаликларида пахта ҳосилдорлиги бор-йўғи 2,3-6,7 центнерни ташкил қилди. Очиғи, ушбу рақамларни айтишга уялади киши. Мазкур хўжаликларда бошоқли дон экинлари самарадорлиги ҳам анча паст. Республикада ўртача дон ҳосилдорлиги 20,7 центнер бўлгани ҳолда бу хўжаликларда дон ҳосилдорлиги 10 центнердан ҳам ошмади.

Йилни зарар билан якунлаган хўжаликларда пахтанинг ўртача харид нархи 19800 сўм бўлган бўлса, кўпгина хўжаликларда бу кўрсаткич 50 минг сўмни ташкил қилди. Яъни олинган даромад харажатни қопламади. Энг ачинарлиси, пахта ва дон ҳосилдорлиги нисбатан 4-5 баравар паст бўлган бир шароитда таннарх 3,5-4 баравар юқори бўлмоқда. Нега дерсиз. Чунки жойларда хўжалик юритишнинг серхаражат механизми ҳанузгача сақланиб қолган. Яъни беш юз сўм ўрнига тахминан минг сўм харажат қилиб ишлашяпти. Бу табиийки ишлаб чиқаришда, маҳсулот таннархида номутаносибликни келтириб чиқараяпти.

Тан олиш керак, ўтган йил деҳқонлар учун яхши келди. Бироқ Оллоҳнинг инояти ёғилган заминимиз, ернинг нафас олишига қараб, уни нимага муҳтож эканлигини айтиб бера оладиган деҳқонларимиз бўлсада, ҳар тўртинчи қишлоқ хўжалик корхонаси йилни зарар билан якунлади.

— Мутахассис сифатида Сиз бунинг сабабларини нимада деб биласиз. Умуман деҳқонларимизнинг юқори ҳосилдорликка эришиши учун яна нима етишмаяпти?

— Менимча, асл пахтакорга,соҳибкорга деҳқончиликдан кўп сабоқ беришнинг ҳожати йўқ. Очиғи, малол келади. Мадомики, шундай экан, энди деҳқон ҳам замонавий техникани тушуниши, ўз устида ишлаши ва бугунги кун нафаси билан яшаши керак. Тўғри, бугун улар режани бажариш охирги манзил эмаслиги, балки ошириб уддалашгина бирини икки қилишини англаб етаяпти. Лекин, назаримда, деҳқон бир қарич ерни ардоқлаши ва эгалик қилиши билан чекланмасдан, таъбир жоиз бўлса, ундан самарали фойдаланиш учун ҳам талашиши керак.

Баъзида «бизда деҳқончилик маданияти паст, ерга эътибор йўқ, деган гап қулоғимизга чалиниб қолади. Сир эмас, ҳозир жуда кўп хўжаликларда ерга кўр-кўрона муносабатда бўлишаяпти. Ернинг тилини билмай меҳнат қилишаяпти. Лекин ҳосилдорлик паст, натижа йўқ. Нима учун? Чунки ер таркиби алоҳида-алоҳида олиниб, ҳам илмий, ҳам амалий талаблар нуқтаи назаридан обдон ўрганилмаяпти. Бусиз бирор натижага эришиш қийин. Шунинг учун ерни ҳар жиҳатдан пухта биладиган деҳқонларга бериш керак. Кейинги сабабни аксарият хўжаликларда ишлаб чиқариш харажатлари ва таннархни ҳисоблаш, ички ва ташқи молиявий фаолиятда бухгалтерия ҳисоби ва ҳисоботини бутунлай издан чиққанлиги, ички назоратнинг йўқлиги билан изоҳлаш мумкин. Ўзингиз ўйланг, жойларда молия, солиқ, банк тизими томонидан хўжаликларнинг ер фондидан, моддий ресурсларидан ва ички резервларидан қандай фойдаланилаётганлигини текширувчи ташқи назорат ўз ҳолига ташлаб қўйилган шароитда қандай қилиб юқори ҳосилдорликка эришиш мумкин?

САХОВАТ

Косон туманидаги «Гувалак» жамоа-ширкат хўжалигига қарашли Оқсалла қишлоғилик тадбиркор Жомурод Алламуродов ўзининг «Шомурод ота» чорвачилик фермер хўжалигини ташкил этганига эндигина икки йил бўлди. Бўрдоқичиликка ихтисослашган бу хўжалик қисқа вақт ичида бир қадар кенгайиб, маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажми сезиларли даражада ортди.

— Бугунги кунда қарамоғимизда 350 бош қорамол, 300 бош қўй-қўзи, 30 бош туя ва 40 бош от бор, — дейди фермер Жомурод ака. — Ўтган йили 220 тонна гўшт ишлаб чиқаришга эришдик. Қишлоғимизда иш ўрни етишмайди. Шунинг учун хўжаликни кенгайтириш ҳисобига янги иш ўринлари ташкил этишга ҳаракат қилаяпмиз. Айни пайтда олтмиш кишини иш билан таъминладик.

«Элни қўллаганни эл ҳам қўллайди», деган нақл бор. Жомурод Алламуродов ҳам халқнинг ҳурматига, ишончига сазовор бўлиш учун вилоятдаги бир қанча ташкилотларга ўз фермер хўжалигида етиштирилган маҳсулотларини етказиб бермоқда. Ҳозир у вилоятдаги 15 та шифохонани, кўплаб болалар боғчалари, Қарши шаҳридаги «Қашқадарё соҳили» санаторийсини янги сўйилган гўшт билан таъминлаб турибди. Энг асосийси, гўштнинг нархи бозордагига нисбатан 15-20 фоиз арзон. Шунингдек, шу йилнинг январидан бошлаб қишлоқдаги юзта камхарж оилага ҳар байрамда текин гўшт тарқатиш ҳам йўлга қўйилди. «Гувалак» жамоа-ширкат хўжалиги ҳудудидаги 10 та мактабнинг аълочи ўқувчиларига стипендия жорий этилди.

***СУРАТЛАРДА:** чўпонлар Рашид Жамилов, Сафар Тиловов, Зокир Норбоев ва Дилшод Ёрматов; фермер хўжалигининг бош чўпони Обиджон Набиев; бўрдоқига боқилаётган қўйлар.*

Суратларни Ш. ШАРИПОВ (ЎзА) олган.

ТАДБИРКОРЛИК САБОҚЛАРИ

КАСАНАЧИЛАР ФАБРИКАСИ

Хўжаобод пахта тозалаш заводи раҳбарлари яхши ишга қўл уриб, янги иш жойлари барпо этдилар: корхона ҳузурида касаначилик фабрикаси ташкил этилди. 50 нафар уй бекаси, кўп болали оналар, ўрта мактаб ёки билим юртини битиргандан сўнг ишга жойлаша олмаган ўнлаб қизлар ижтимоий фойдали фаолиятга жалб этилди.

Завод директори Орифжон Ураимовнинг гапига қараганда, фабрика ташкил этилгани туфайли завод ходимлари пахта терими бошлангунига қадар теримчилар учун 850 мингта этак ва пахта ғарамларини ёғингарчиликдан сақлаш учун тўққиз мингта қоплама тайёрлайди. Бу маҳсулотлар завод учун нисбатан арзонга тушади, чунки касаначилик фабрикаси ходимлари маҳсулот ишлаб чиқариши учун фақат хомашё ва иш ҳақи зарур, холос.

Фабрика заводнинг ўн олтинчи ишлаб чиқариш бўлинмасидир. Пахта ҳосили қайта ишлаб бўлингандан кейин корхонага қарашли ғишт заводи, кичик новвойхона, тегирмон ва шоли оқлаш цехи, қоғоз қоп ишлаб чиқариш цехи, бошқа бир қанча истеҳсолот, фирма, кичик корхона ва цехлар заводнинг барқарор ишлашини таъминлайди. Шунинг учун ҳам завод ходимлари меҳнат таътилига чиқишга мажбур бўлиш нималигини билмайди. Ҳозирги пайтда 1050 кишидан ортиқ меҳнат жамоаси йил давомида тўла самарадорлик билан ишламоқда.

К.НИЗОМОВ,
ЎзА мухбири.

ФАРЗ

МЕҲРИБОНЛИК УЙИДАН УЙ-ЛИЦЕЙГА

Аниқки, боласидаги у ёки бу интилишни, қизиқишни сезган ота-она унинг келажаги учун қайғуради. Кимдир боласига қўшимча дарс олиш учун имконият яратади, ким алоҳида ўқитувчи ёллайди...

Ота-онаси бағрида яшамаётганлар-чи? Демоқчиманки, ҳозирги вақтда меҳрибонлик уйлари деб аталувчи масканда истиқомат қилувчи болалар-чи? Улар орасида қобилиятли, иқтидорли болалар камми?

Самарқанд шаҳридаги Сартепа масканида жойлашган 10-меҳриболик уйи директори М. Рўзиқулов шу ҳақда ўйлаб, ташаббус-таклиф билан чиқди. Мана, у бир йилдан бери, «Уй-лицей», деб аталади.

– Илгари меҳрибонлик уйларидаги болалар мустақил ҳаётга тайёр бўлмаган ҳолатда учирма бўлишарди. Кейинга ҳаёти нима бўлади? Нонини топиб оладими? Бу каби қатор саволларга жавоб топиш анча мушкул эди. Фақат болаларнинг қорни тўқ, соғ-саломат юриши талаб қилинарди, – дейди у. – Шу сабабли ҳам ишни сал бошқачароқ ташкил этишга ҳаракат қилдик. Мана, яқинда бизнинг таклифимиз маъқулланиб, давлат томонидан «Уй-лицей» деган ҳужжат берилди. Мақсадимиз - болаларнинг келажаги ҳақида кўпроқ қайғуриш, уларга бирор ҳунар ўргатиш.

Иш турли тўгаракларда касб-ҳунар ўргатиш асосида ташкил этилди. Алоҳида Низом – ўқув дастури тасдиқланди. Вилоят ўқитувчилар малакасини ошириш институти кўмагида тайёрланган дастурга кўра болалар биринчи синфдан инглиз тилини ўрганишади, компьютер саводхонлиги, эстетика, миллий ҳунармандчилик фанларини ўрганяптилар.

Болаларнинг деярли ҳаммаси қизиқишига қараб у ёки бу тўгаракка жалб этилган. Бу ерда 19 та тўгарак ишлаб турибди.

Кулолчиликка ихлосмандлар учун кичик цех бор экан. Катта столда болалар тайёрлаган маҳсулотлардан намуналар. Эътибор бериб қарасангиз дўконларда сотилаётганларидан фарқи йўқ.

Уй-лицейнинг алоҳида кўргазмалар залида дунё болаларининг чизган суратларидан намуналар қўйилган. Ёнида эса шу ерда тарбияланаётган бўлажак мусаввирларнинг ижодий ишлари. Солиштириб кўрсангиз, деярли фарқи йўқ.

— Бизнинг болалар чизган суратларни ҳам турли кўргазмаларга жўнатсак бўлар экан, – дейди директор фахр билан.

Уй-лицейдаги турмуш тарзи, ота-онали синфдошлар билан мулоқот истаса-истамаса, боланинг ўйлашига, фикр юритишига сабаб бўлади.

Шунинг учун ҳам уй-лицейда руҳшунос иш олиб бормоқда. Унинг тавсияси билан ўқитувчилар ва тарбиячилар ҳар бир болага қандай муомала, муносабатда бўлишни аниқлаб оладилар.

– Бу ерда ўтаётган кунларим ҳам дардли, ҳам шарафли. Дардлилиги – менинг ҳам тўрт нафар фарзандим бор. Гарчи неварали бўлсамда, болаларим назаримда ҳали ёшдек. Бир-икки кун кўрмасам, нимадир рўй бергандай, нимагадир муҳтож бўлгандай, қайсидир маслаҳатимни кутиб тургандай. Фарзанд ўз оиласида яшасагина оила тўкис бўлади. Худди ўтган йилларни орқага қайтариб бўлмагандек, бу ерда болалиги ўтаётганларнинг юрагидаги кемтикликни ҳам тўлдириб бўлмайди. Гарчи уларнинг кўнглига қараётган, келажакда қийналмасин деб бирор ҳунарнинг бошини тутишишга қўлдан келганча ҳаракат қилаётган бўлсакда, юракдаги ота-онанинг ўрни доимо ҳувиллаб туради.

Бу гапларни директор йўл-йўлакай айтарди. Шунчаки, юракда тўпланиб қолган, ҳеч кимга айтмайдиган дардларини тўкиб соларди. Булар дардгина эмас, балки ҳақиқат эди. Аччиқ ва ҳеч ким инкор қила олмайдиган ҳақиқат.

Қабулхонадан сал нарида икки бола турарди. Директорга термулиб қарашлари эътиборимни тортди. Директор:

– Ҳа, болам, яхшимисизлар? – деди астагина. – Бирор гапларинг бормиди?

– Йўқ, сизни кўргимиз келди. Бўлди, энди хонамизга кетамиз.

... Ота-онаси вафот этган тўрт нафар болани яқинда келтиришган экан. Ҳар куни директорни бир кўриб, унинг « Ҳа, болам, яхшимисизлар?» деган гапини эшитиш учун қабулхона атрофида айланиб юришаркан.

Уй-лицей ходимларининг меҳрибон директор бошлиқ саъй-ҳаракатлари келажакда, албатта, ўзининг ширин меваларини беради, уларда инсонпарварлик туйғуларини ўстириб-ундиради. Тасанно, азизлар!

Гули ЧЕҲРА,
«Халқ сўзи» мухбири.

АКС САДО

ЖАМОАТЧИЛИК НАЗОРАТИДА

«Халқ сўзи»нинг 1997 йил 18 ноябрь сонида чоп этилган «Қонсираган қотиллар» номли мақолани маҳалламиз фуқаролар йиғинида ўқиб, муҳокама қилдик. Ваҳший ҳайвон қиёфасига кирган шахсларнинг қилмишлари ғазабимизни оширди. Қарангки, ичкилик оқибатида итдай қутирган уч йигит беш кишининг ҳаётдан бевақт кўз юмушига сабабчи бўлибди.

Мақолада ёзилишича, ҳамма машмашанинг келиб чиқиши тўйга боғланади. Ўз-ўзидан савол туғилади: хўш, маҳалла фуқаролар йиғини раиси, унинг фаоллари нега тўйга бош-қош бўлишмади? Нега бошланаётган жиноятнинг олдини олишмади? Мана, уларнинг бепарво ва лоқайдлиги қандай фожиага олиб келди?

Бу аянчли воқеадан маҳалла кенгаши аъзолари, кўча вакиллари ўзимизга тегишли хулосалар чиқариб олдик. Маҳалламизда тартиббузарлик, безорилик содир бўлмаётир, ичкиликка ружу қўйган ёшлар йўқ, деб айта олмаймиз. Ҳеч қаерда ишламай, ўз тирикчиликлари билан машғул бўлиб юрганлар ҳам учрайди. Кўза кунда эмас, кунида синади, деган гап бор.

Ёшларга қонунни билдириш, жиноятчиликнинг моҳиятини англатиш, фожианинг содир бўлиш сабабларини тушунтириш — бизнинг вазифамиз. Ўзбекистонда хизмат кўрсатган юрист Б. Исаев, истеъфодаги милиция подполковниги Н. Зайниддиновлар йигит-қизлар орасида ҳуқуқ-тартибот, жиноятчиликнинг олдини олиш борасида тез-тез суҳбатлар ўтказиб туришади. Ножўя қадам босаётган ёшларни кўриб туриб, кўрмасликка олишимиз яхши эмас. Жиноятга мойил бўлганларни ўртага олишимиз, огоҳлантиришимиз лозим. Кўз ўнг[illegible] содир бўлаётган к[illegible] ишларга лоқайд қара[illegible]миз эртага нима билан тугашини ўйлаб кўрайлик.

Аввало, тарбияни болаликдан бошлаш керак. Шу маънода маҳалла кенгаши аъзоси, кекса педогог И. Абдуқодиров маҳалла ҳудудида жойлашган 185-мактаб билан қаттиқ алоқа боғлаб, тарбияси оғир болалар билан мунтазам равишда шуғулланиб келади.

Маҳаллада жиноятчиликка қарши кураш борасида тартиббузарларни камайтириш учун участка вакили, милиция майори А. Абдуллажонов ўз вазифасига янада масъулият билан қараши муҳокама чоғида таъкидланди. Токи, мақолада баён этилган оғир фожиалар бизнинг маҳалла фуқаролари бошига тушмасин.

Биз маҳалламизда ўтадиган барча тўйларни фаоллар иштирокида, спиртли ичимликларсиз, чиройли ўтказишга қарор қилдик. Бу борада маҳалламиз отахони Ўзбекистон халқ артисти Ғани ака Аъзамов бизга ҳар бир ишда бош-қош, ўзларининг қимматли маслаҳатларини сира аямайдилар.

Азиз ҚОРАБОЕВ,
Тошкент шаҳар,
С. Раҳимов туманидаги А. Набиев маҳалласи оқсоқоли.

ИБРАТ

«ХЎЖАЛИКДАН КЕТГИМ КЕЛМАЁТИР»

ДЕЙДИ ТРАКТОРЧИ БАҲОДИР ТАНГРИЕВ. ЧУНКИ 67 МИНГ СЎМ ДАРОМАД ОЛДИМ. БУНДАН ОРТИҚ НИМА КЕРАК?

Баҳодир Тангриевнинг юз-кўзларида севинч порлайди. У бош ҳисобчи Умрзоқ Довутовнинг хонасидан кўнгли тоғдек кўтарилиб чиқди.

Чунки...

Бир неча ойлаб қўлига пул тушмаган қўшни хўжаликлардаги ҳамкасбларига мақтаниб гапириш учун бугун ҳам баҳона топилди. Бунинг сабаби, хўжалик раҳбари Норқул Худоймуродов деҳқонларни янада хурсанд қиладиган бўлди. Эрта-индин далада ишлаётганларга 2150 килограмм шакар, 3500 тонна гуруч, 140 килограмм чой, 3 тонна ун тақсимлаб берилар экан.

Рўзғорда кундалик эҳтиёж моллари ва бошқа зарур нарсалар мўллигидан одамнинг кайфияти доимо зўр бўлиб юришини фақат Баҳодир эмас, унинг Бозор Чориев, Олтибой Ҳайиталиев, Музаффар Ражабов каби ҳамкасблари яхши англайдилар. Улар бир йилда 60-65 минг сўм даромад қилишганлигидан хурсанд.

Бу рақамларнинг мағзини бир чақиб кўринг. 1997 йилда 38 миллион 554 минг сўм иш ҳақи ҳисобланди. Шундан 5 миллион 800 минг 340 сўми натура ҳисобида, 18 миллион 628 минг 200 сўми накд пул ҳисобида тўланди. 5 миллион 850 минг сўм мукофот тариқасида берилди. Ҳозирча 6 миллион 500 минг сўм иш ҳақи тўланганича йўқ.

1997 йилда ҳар бири 50-60 минг сўм даромад олган сувчилар билан гурунгимиз қизигандан қизиди.

Уларнинг айтишича, пахта, ғалла, пилла ва бошқа маҳсулотлар сотиш режаси аро йўлда қолиб кетган йилни эслаша олишмайди. Саксон биринчи йилдамиди, пахта плани бажарилмай армонда қолишганди.

Омад эса осмондан тушмаслиги тайин. Сендан ҳаракат, мендан баракат, деган гап бор. Қорасувликлар бўлса, айримлар кўчага чиқишга эринадиган қор-қировли кунлардаям далани текислаш, техникани таъмирлаш, суғориш олдидан ариқларни тозалаш каби кўпдан кўп юмушларнинг ташвишини қилиб юришади.

Шу кунгача майдонларнинг кўп қисми текисланганлиги минерал ва органик ўғитлар тоғдек уюлиб турганлиги, етарли даражада эгат олинганлиги бежиз эмас.

Қизириқ, Шеробод, Жарқўрғон туманларидаги айрим деҳқонлар хўжаликда ўз вақтида иш ҳақи берилмаганлигидан зорланиб юришади. Шу сабабли баъзилари этакни қоқиб, бошқа касбларнинг бошини тутиб кетганлари кўп бўлди.

Шоди Беккелдиев, Мусурмонқул Шерқобилов, Учқур Жўраев, Абдуназар Холматов, Эшбўри Алиқулов бошлиқ жамоа хўжаликларида эса... деҳқонларнинг иш ахтариб юришига на асос, на эҳтиёж бор. Нега?

Бунинг сабабини узоққа бормай биз ибрат қилиб кўрсатаётган Ангор туманидаги «Қорасув» жамоа хўжалигидан изласангиз ҳам бўлаверади.

– Биласизми, 1997 йил бошида 1482 аъзомиз бор эди. Йил охирига келиб бу рақам 1589 га етди, – дейди бош иқтисодчи Маҳмуд Қурбонов.

Демак, одамлар ўз жонажон қишлоғига, ўзи бир неча ўн йиллар мобайнида ардоқлаб келаётган қадрдон заминга ўрганиб қолганлар. Юрагида ғайрати бир дунё, орзулари жўш урган бундай кишиларни ўз хўжалигидан айри ҳолда тасаввур этиш мумкинми? Бунинг бариси эса йўлбошчимиз алоҳида таъкидлагани каби хўжалик фаолиятида иштирок этаётган ҳар бир оила ўз меҳнатига яраша ҳақ олаётганлиги туфайли эмасмикин?

Деҳқон энди меҳнатига яраша ҳақ олаётганлигининг яна бир сабаби бор. Биласизми, беш-олти йил аввал хўжаликда боқимандалик дардига чалинганлар кўпайди. Оддийроқ қилиб айтадиган бўлсак, мен раҳбарман, деганнинг ўзидан салкам юз киши маошини ойма-ой санаб олар эди. Буларнинг харажати ҳам оддий деҳқоннинг елкасига бориб тушаверар, оқибатда маҳсулот таннархи қимматлашиб, харажатлар миқдори ҳаддан ташқари кўпайиб, деҳқоннинг даромади пасайиб қолар эди. Энди эса...

– Ўн кун аввал вилоят мусиқали драма театри артистлари қўшиғидан мазза қилган эдик. Мана энди бир соатдан сўнг мамлакатга танилган севимли хонанда Юлдуз Абдуллаеванинг қўшиқларини эшитасиз. Сиз ҳам қолинг, концерт кўриб кетасиз, – дейди хўжалик раҳбари Норқул Худоймуродов.

– Мени баъзи ташкилотларга ишга ҳам таклиф этишди. Лекин иш ҳақини кўп оляпман, шу сабабли хўжаликдан кетгим келмаётир, – дейди тракторчи Баҳодир Тангриев.

Кўнгил тўқ, кайфият зўр бўлса қўшиқ эшитгинг келаверар экан. Буни хўжалик маданият саройига оқиб келаётган йигит-қизлар, юзлаб деҳқонларнинг юзидан қувонч ёғилиб турганлигидан ҳам илғаш қийин эмас.

Жовли ХУШБОҚОВ,
Сурхондарё вилояти.

БОРМИ?

хўжаликлар хусусида

Қолаверса, бозор иқтисоди ёти шароитида хўжаликни замон талаби даражасида бошқарадиган тадбиркор раҳбар ходим ва мутахассисларнинг камлиги, уларнинг иқтисодий, ҳуқуқий, шартномавий билимларининг пастлигини таъкидлаш керак. Бу – хўжаликнинг контрактация шартномаларини тузиш ва унга тўлиқ риоя этилмаётганлигида яққолроқ кўринмоқда. Учрашувда Президентимиз бу масалага алоҳида тўхталдилар. Айни пайтда кўпгина хўжалик ҳисобчиларининг билим ва малакаси пастлиги, бухгалтерия ҳисобини юритишда бу соҳада рўй берган ва бераётган ўзгаришлардан мутлақо хабари йўқлиги маълум бўлмоқда. Ҳатто баъзи хўжалик раҳбарлари ва ҳисобчиларининг билими шу қадар ғовлаганки, ҳукумат комиссияси хўжаликни санацияга тавсия этаётган бир шароитда, улар эндигина бошланган 1998 йил ва ҳали бошланмаган 1999 йил учун ҳам зарарни режалаштирганлар. Улар ҳақида нима дейиш мумкин?

Яна бир сабаб, қишлоқ хўжалик корхоналарининг бутун иқтисодий салоҳиятидан ва ресурсларидан бепул фойдаланувчи хўжалик балансига ёпишиб олган «зулук»ларнинг мавжудлигидир. Масалан, Бекобод туманидаги «Гулистон» жамоа хўжалиги йилни зарар билан якунлаганига қарамасдан, аҳоли фойдаланаётган сув, газ, электр-энергияси хўжалик ҳисобидан тўланмоқда.

Шунингдек, ушбу хўжалик ҳудудида фаолият кўрсатаётган ижарачи ва бошқа ҳуқуқий ва жисмоний шахслар билан тузилган шартномаларнинг бир томонлама бажарилмаслигини, яъни ижарага олинган унумдор ер ва боғлардан ҳамда чорвачилик фермаларидан хўжаликка тўланиши лозим бўлган тушумларнинг йиллаб тўланмаслигини қандай изоҳлаш мумкин?

Кейинги асосий сабаб, хўжалик билан унинг аъзолари манфаатлари етарли даражада уйғунлаштирилмаганлиги билан изоҳланади. Энди тасаввур қилинг, хўжалик ўз аъзолари талабларини қондира олмаса, унинг мулкка, меҳнатга бўлган муносабатини қандай ўзгартириб бўлади? Мулкка бўлган эскича муносабатга барҳам берилмаса деҳқоннинг онгида ўзгариш ясаш қийинку!

— Хўш, энди иқтисодий ночор корхоналар тақдири қандай бўлади?

— Одатда, бозор иқтисодиётининг қонунлари талабига биноан фаолиятини зарар билан якунлаган корхоналар синиши, яъни банкрот бўлиши керак. Уларнинг мол-мулки аукционларда сотилиши, қарзлари тўланиши ва шу орқали бу корхоналар тугатилиши лозим. Қишлоқ хўжалигидаги зарар билан ишлаётган хўжаликлар тақдирини ҳал қилишда эса тармоқнинг хусусиятларидан келиб чиқадиган қатор ўзига хос омилларни ҳисобга олмасликнинг иложи йўқ. Зеро, ер — тириклик манбаи. У ўзининг елкасида жамики тирик мавжудотни кўтарибгина қолмай, ҳаёт ҳам ато этади. Халқимиз «Ерни боқсанг, у сени боқади», деб бежиз айтмаган. Шу сабаб ота-боболаримиз азал-азалдан ерни асраб-авайлаб келганлар. Қолаверса, ҳар бир кишининг ердан олинадиган қишлоқ хўжалик маҳсулотларига бўлган эҳтиёжи кун ўтган сайин ўсиб боради. Демак, ушбу соҳа ишлаб чиқаришининг узлуксизлигини таъминлашимиз зарур. Шунинг учун ҳам қишлоқ хўжалигидаги муҳим масалалар билан боғлиқ муаммоларни чуқур таҳлил қилиб, уларни бартараф этиш мақсадида Президентимизнинг ўтган йилнинг 29 октябрида «Қишлоқ хўжалик корхоналарини санация қилиш масалалари бўйича ҳукумат комиссиясини ташкил этиш тўғрисида»ги фармойиши матбуотда эълон қилинди.

— Табиийки, республикамиздаги иқтисодий ночор корхоналар санацияга тушгани билан ҳамма иш ҳамирдан қил суғургандек осон кечмаса керак...

— Тўғри. Чунки ушбу тадбирдан кўзда тутилган мақсад қишлоқ хўжалигида масъулиятни кучайтириш, темир интизом, қонун билан яшаш, сўнгги натижадан ҳаммани бирдек манфаатдор бўлиш туйғусини шакллантиришдир. Хўжалик раҳбарлари энди давлат қарзимизни кечиб юборади, деган хом хаёлга ҳам бормасликлари керак. Санацияга тушган хўжаликка давлат томонидан ҳеч қандай молиявий ёрдам берилмайди. Буни ҳамма билиши ва тушуниши керак. Шунинг учун санацияга тушган хўжаликлар белгиланган икки йил ичида қаддини тутиб олишлари шарт.

Мақсадимиз-эски қолипларни бузиш, қишлоқ хўжалигини кўпроқ фойда берадиган соҳага айлантириш, меҳнаткаш деҳқон ҳаётини янада тўкин қилиш экан, бунинг учун, аввало, ўша учрашувда Президентимиз соҳани яхшилаш борасида кўрсатиб ўтган муҳим омилларни бажаришимиз керак. Бу, аввало, соҳада машғул бўлган ишчи ва деҳқонлар ўзларининг ишлаб чиқаришга бевосита дахлдорлигини ҳис қилиши, шунингдек, мулкий муносабатларни қарор топтириш, деҳқонларда ерга, мулкка эгалик туйғусини кучайтириш, айни пайтда пайчилар жамоанинг пировард даромадида ўз улушини аниқ билиши, даромад ўз манфаатига хизмат қилишини англаши, қолаверса, хўжалик фаолиятида иштирок этаётган ҳар бир оила ўз меҳнатига яраша ҳақ олиши зарур.

Кўриб турганингиздек, бу омиллар бир-бирига узвий боғлиқ бўлиб, улар бажарилмаса, деҳқон кетмонини тинимсиз уравергани билан кутилган натижаларга эришишимиз қийин кечади. Бизнинг ҳам қишлоқ хўжалигини ривожланишига, деҳқонларимизнинг янада бойишига ишончимиз катта. Бунинг учун соҳанинг ҳар бир кишиси ўз тафаккури чиғириғидан Президентимиз айтиб ўтган ушбу тўрт омилни ва барча жараёнларни ўтказа олмасалар, билингки, у жойда ислоҳотлар равнақи бўлмайди. Тараққиёт, аввало, ҳар қайси соҳанинг вакили ўша тармоқнинг яхши-ёмон томонларини теран англай олишига боғлиқ.

«Халқ сўзи» мухбири
Фурқат САНАЕВ
суҳбатлашди.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МАРКАЗИЙ БАНКИ АХБОРОТИ

Ўзбекистон Республикаси Марказий банки 1998 йил 24 февралдан бошлаб ҳисоб ва божхона тўловлари учун хорижий валюталарнинг сўмга нисбатан қуйидаги қийматини белгилади:*/

1 Австралия доллари	55,08	100 Италия лираси	4,60	1000 Туркия лираси	0,36
1 Австрия шиллинги	6,45	1 Канада доллари	58,17	1 Финляндия маркаси	14,95
1 Англия фунт стерлинги	135,23	1 Хитой юани	9,99	1 Франция франки	13,53
10 Бельгия франки	22,04	1 Қувайт динори	270,56	1 Швеция кронаси	10,23
1 Голландия гульдени	40,24	100 Ливан фунти	5,41	1 Швейцария франки	56,07
10 Греция драхмаси	2,88	1 Малайзия ринггити	21,54	1 ЭКЮ	89,58
1 Дания кронаси	11,90	1 Германия маркаси	45,36	10 Жанубий Корея вони	0,50
1 БАА дирҳами	22,52	1 Норвегия кронаси	10,89	10 Япония иенаси	6,43
1 АҚШ доллари	82,71	1 Польша злотийси	23,23	1 Россия рубли	13,64
1 Миср фунти	24,33	10 Португалия эскудоси	4,43	1 Украина гривнаси	42,01
1 Ирландия фунти	112,69	1 Сингапур доллари	49,90	1000 Беларусь рубли	2,55
1 Исландия кронаси	1,14			1 Латвия лити	139,01
10 Испания песети	5,36			1 Литва лити	20,68
				1 Молдава лейи	17,54
				1 Қирғизистон соми	4,68

*/ Валюта қийматини белгилаш чоғида Ўзбекистон Республикаси Марказий банки мазкур валюталарни ушбу қийматда сотиш ёки сотиб олиш мажбуриятини олмаган.

БУЮРТМАЧИЛАР ДИҚҚАТИГА!

ФИРМА «НУР»

«НУР» фирмаси курувчилари сизларга қуйидаги хизмат кўрсатиш турларини таклиф этади:

1. Санитар-техник қурилмаларини янгидан ўрнатиш ёки таъмирлаш;
2. Йирик ёки кичик иситиш қозонларини ўрнатиш ёки таъмирлаш;
3. Объект ёки уйларни табиий газ билан таъминлаш;
4. Шахсий уй ва квартираларда мижоз талаби асосида санитар-техник ва газ қурилмаларини қайта ўрнатиш, таъмирлаш ва ҳоказо.

Ушбу ишларни қисқа вақтда, сифатли бажаришда сизларга юқори малакали мутахассислар хизмат кўрсатадилар.
Катта ҳажмдаги буюртмалар Республикамизнинг исталган ҳудудидан қабул этилади.
Иш натижаси бўйича тегишли ҳужжатлар тақдим этилади.

Манзилимиз: Тошкент ш. 700149, Сирғали тумани, Жун ариқ кўчаси, 26-а уй.
Тел.: 50 49 56, 50 46 64.

ДИҚҚАТ!

26, 28 февраль кунлари соат 17.30 да

ҲАМЗА номидаги Ўзбек Давлат академик драма театрида

Эркин Хушвақтов асари

«ЧИМИЛДИҚ»

II пардали этнографик томоша спектакли 100-марта ўйналади.

Режисёрлар:
Ўзбекистон халқ артисти, Давлат мукофотининг соҳиби
Турғун Азизов.
Маннон Уйғур номли Тошкент Давлат Санъат институтининг катта ўқитувчиси
Мунаввара Абдуллаева

Жамоа бўлиб келиш учун буюртмалар қабул қилади.
Касса соат 12-00 дан очиқ.

АФРОСИЁБ ДЕВОРИЙ НАҚШЛАРИ АБАДИЙДИР

Самарқанд ҳукмдори — шоҳ Вархуман мероси ўн уч асрдан сўнг Сена қирғоқларига етиб борди

Яқинда Парижнинг Эколь Нормаль Суперьер (муаллимлар институти) мажлислар залида «Самарқанд. Афросиёб саройининг «Элчилар зали» деворларига солинган нақшлар. Уларни талқин этиш, асраш ва намойиш этишнинг фойдали йўллари» мавзусида конференция бўлиб ўтди. Ушбу анжуман Самарқанддаги Афросиёб шаҳри ўрнида археологик қазиш ишлари олиб бораётган ўзбек-француз қўшма экспедициясининг раҳбарларидан бири Франц Грен ва француз Миллий илмий-тадқиқот марказининг девор нақшлари бўйича эксперти Аликс Барбэ хоним томонидан ташкил этилди.

Маърузаларда Афросиёб деворларига солинган нақшларнинг илмий ва тарихий аҳамияти, уларнинг француз мутахассислари томонидан атрофлича талқини, ушбу ажабтовур, тенги йўқ ёдгорликни келгуси авлод учун авайлаш, асраб қолиш усуллари тўғрисида сўз борди. Шунингдек, мутахассислар учун мазкур санъат асарларининг ўзига хос бадиий қиммати уларнинг вақт ва услуб жиҳатидан Рим ва мусулмон наққошлик мактаблари оралиғида туриши таъкидланди.

Маълумотлар нақшларнинг асл нусхалари ва кўчирма расмларидан олинган диапозитивларни намойиш этилган ҳолда бериб борилди. Ушбу анжуманда олимлар, талабалар ва жамоат ташкилотлари ҳамда Франция Ташқи ишлар вазирлигининг вакиллари иштирок этдилар.

Бўлиб ўтган мунозараларда Афросиёб музейини тезкорлик билан таъмирлашга зарур шароитлар яратиш, бинонинг доимий ҳарорат ва намлигини сақлашни назорат этиш учун замонавий ускуналар ўрнатиш зарурлиги ҳақида фикрлар билдирилди. Бундай ускуналарнинг йўқлиги нақшлар ҳолатига салбий таъсир кўрсатмоқда. Музей биноси иситгич тизимининг носозлиги ва томонининг тузилишидаги баъзи нуқсонлар ёғингарчилик пайтларида ноёб асарларнинг орқа томонидан ёмғир сувларининг сизиб ўтишига сабаб бўлмоқда. Самарқанд маҳаллий бошқарув идораларига дарҳол мазкур муаммо билан шуғулланиши истаги билдирилди.

Конференция одатдагидан ташқари қарор қабул қилиш билан ниҳоясига етди. Тошкентдаги Охунбобоев кўчасида жойлашган Франция элчихонаси биносини таъмирлашда иштирок этган «Шамбон» фирмаси раҳбари жаноб Жан Дезелюз «Афросиёб нақшларини сақлаш дўстлари» ижтимоий жамғармаси ташкил этилажаги ҳақида таклиф билан чиқди. Ушбу фикрни «Темурийлар мероси ва тарихини ўрганиш ҳамда француз-ўзбек маданий алоқаларини ривожлантириш ассоциацияси» қўллаб-қувватлади. Унинг бош котиби «Самарқанднинг мовий олтини» суратли альбом муаллифи Федерика Бопертуи-Брессан хонимдир. Ташаббускорларнинг фикрича, ушбу жамғарманинг бошқаларидан фарқи шундаки, у ҳеч қандай оралиқ бўғинга эга бўлмайди. Унинг ҳисоб рақамига тушган маблағ тўғридан-тўғри Афросиёб нақшларини сақлаб қолиш учун сарфланади. Мазкур тасвирлар ўзбек халқининг мулкигина эмаслиги, балки ЮНЕСКОнинг жаҳон мероси рўйхатига киритишга лойиқ обида эканлиги таъкидланди.

Жўра ДЕҲҚОНОВ,
«Жаҳон» АА мухбири.
Париж.

Исми не-
Тополмай юрак
адашар,
Зуҳрому, Ойбарчин,
Гулираъноми?
У-нур,
Чеҳрасида ойлар
қамашар,
Мунис ва
мунаввар
Шарқнинг санами...

Муҳаммад АМИН (ЎзА) сурат-лавҳаси.

БИЗГА ЁЗАДИЛАР

РИВОЯТ БАЛКИ ҲАҚИҚАТДИР

Буюк аждодимиз Бобур Мирзо бир пайтлар Қамаши туманидаги Пастал қишлоғи атрофида жойлашган тепаликлардан бирида маълум вақт яшаган дейишади. Айни пайтда ана шу тепаликни Бобур тепалиги деб аташади. Оқсоқолларнинг айтишларига қараганда, Қашқадарё дарёсининг бир ўзани ҳисобланган Лангар дарёси тўлиб-тошиб оққан. У Ҳисор тоғ тизмаларидан бошланиб, йигирма-ўттизтача қишлоқни кесиб ўтиб Қашқадарё дарёсига қўшилган. Ана шу дарёда мулозимлардан бири оқиб, оламдан ўтади. Дарёга оққан жасадни топиш эса жуда қийин кечади. Ана шунда фармон берилиб, дарёнинг асосий сув манбаси қозон билан ёпилади. Оқибатда дарё соҳилларида бунёд этилган боғ-роғлар қурий бошлайди.

1986 йилда Қамаши тумани газетасида, 1991 йилда эса вилоят газеталарида мақола чоп эттириб, ушбу ривоятнинг қанчалик ҳақиқатга яқин эканлигини аниқлаш масаласини кўтариб чиққан эдим.

Лекин бу мақола назардан четда қолди. Балки ўша қозон булоқ кўзини ҳали ҳам тўсиб ётгандир? Қани эди, бир пайтлар ўзининг мавжлари билан минглаб инсонларнинг қалбига жўшқинлик бахш этган Лангардарё яна мавжланиб оқса. Қўтирбулоқ қайта кўз очиб, боғроғларга бурканган қишлоқларни оралаб оқса. Фақат бунинг нечоғлик ҳақиқат эканлигини аниқлаш учун Қўтирбулоқда археологларимиз текширув ўтказишса. Ҳаммаси ойдинлашади.

Муродилла МАМАТОВ.

«АЛПОМИШЛАР СИНФИ»

Мамлакатимизда аждодларимизнинг қадимий, бетакрор бадиий ёдгорликларидан ҳисобланган «Алпомиш» достонининг 1000 йиллигини нишонлашга катта тараддуд кўрилмоқда.

Навоий шаҳридаги Абу Райҳон Беруний номли мактабда «Алпомишлар синфи» ташкил этилди. Мазкур синф ўқувчилари ўлмас асарнинг минг йиллигига бағишлаб бадиий кеча ҳам ўтказишди. Унда ўқувчилар достондан парчалар ижро этиб, асар асосида саҳна кўринишлари намойиш қилишди.

Парда ЖУМАЕВ,
Навоий вилояти.

ШАҲАР ЯНАДА КЎРКАМ БЎЛАДИ

Наманганда тозалик ва ободонлаштириш ойлиги эълон қилинди

Бу гал фақат кўчалар ва уй-жой даҳалари ҳудудини тозалаш, тартибга солиш билан чекланилмайди. Шаҳар ҳудудидан ўтадиган учта канални тозалаш ишлари бошланди.

Шаҳардаги сув тармоқлари тозалигини назорат қилиб туриш ҳам кучайтирилади. Рўзғор чиқитларини шаҳардан чиқариб ташлаш устидан ҳам қаттиқ назорат ўрнатилади. Шаҳардаги шу иш билан шуғулланадиган махсус автобаза икки сменада ишлашга ўтказилиб, қўшимча автомашиналар билан тўлдирилди. Шаҳар ўттизга яқин зонага бўлинди. Бу зоналарнинг тоза тутилиши учун шу ҳудудда жойлашган корхона, ташкилот, муассасалар раҳбарлари масъулдир. Маҳалла қўмиталари янада фаолроқ ишлаши кутилмоқда. Тозалик ва ободонлаштириш ойлиги Наврўз байрами арафасида ниҳоясига етади. Бошланган иш кейинчалик ҳам давом эттирилаверади.

Н.ХЎЖАЕВА,
ЎзА мухбири.

Эркаклар бақувват бўлиши керак

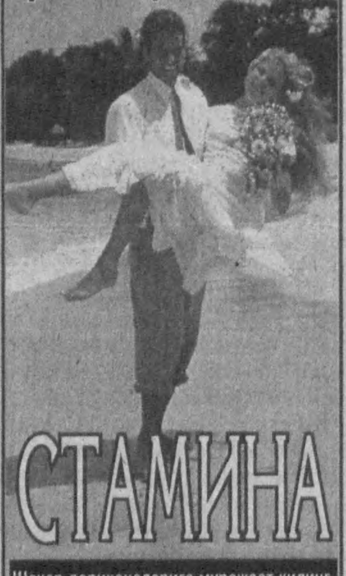

Шаҳар дорихоналарига мурожаат қилинг.

ЎЗБЕКИСТОН АКЦИЯДОРЛИК-ТИЖОРАТ САНОАТ-ҚУРИЛИШ БАНКИ

акциядорларнинг умумий-ҳисобот йиғилиши
1998 йил 27 март куни соат 10.00 да
қуйидаги манзилда бўлишини маълум қилади:
Тошкент шаҳри, Ўзбекистон шоҳ кўчаси, 98 (Киночилар уйи) .

Умумий йиғилишда қатнашиш ҳуқуқига эга бўлган акциядорлар рўйхати 1998 йил 15 февраль ҳолати бўйича тузилади.

Кун тартиби:

1. «Банкнинг 1997 йилдаги иш якунлари ва Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг Олий Мажлис ўнинчи сессиясидаги нутқида баён қилинган вазифалардан келиб чиққан ҳолда 1998 йилдаги фаолиятнинг асосий йўналишлари тўғрисида»ги йиллик ҳисобот.
2. Банк Тафтиш комиссиясининг ҳисоботи.
3. Банкнинг бухгалтерия балансини 1997 йил 31 декабрь ҳолати бўйича тасдиқлаш.
4. Банкнинг 1997 йилдаги фойда ва зарарлари тўғрисидаги ҳисоботни тасдиқлаш.
5. Фойдани тақсимлаш ва тўланадиган дивидендларнинг миқдори тўғрисида.
6. Устав капиталини кўпайтириш ва Банк Уставига тегишли ўзгартиришлар киритиш тўғрисида.
7. Акциядорлар умумий йиғилишининг Регламентини тасдиқлаш.
8. Саноқ комиссияси тўғрисидаги Низомни тасдиқлаш.
9. 1998 йил учун Банк аудиторини тасдиқлаш.
10. Банк Кенгаши ва Тафтиш комиссияси аъзолари сафини тўлдириш учун сайлов ўтказиш.
11. Саноқ комиссияси аъзолари сафини тўлдириш учун сайлов ўтказиш.

Банк акциядорларининг шўъба мажлисида сайланган вакиллар 1998 йил 27 март соат 8.30 дан бошлаб юқорида кўрсатилган манзилда рўйхатга олинади.
Акциядорларнинг вакилларида қуйидагилар бўлиши лозим:
- **шахсий гувоҳнома;**
- **овоз бериш ишончномаси.**

Йиғилишни тайёрлаш бўйича ахборот ва унда кўриладиган ҳужжатлар билан "Ўзсаноатқурилишбанк"да, қуйидаги манзилда танишиш мумкин:
700000, Тошкент ш., Абдулла Тўқай кўчаси, 3.
Боғланиш телефонлари: 133-59-41, 133-24-86.

ДУНЁ ДАРАКЛАРИ

БМТ БОШ КОТИБИНИНГ МУЗОКАРАЛАРИ

Маълумки, БМТ Бош котиби Кофи Аннан уч кун Ироқ пойтахти Бағдодда бўлиб, ушбу мамлакат раҳбарлари билан музокаралар олиб борди. Бош котиб Бағдодда икки кун бўлиши кутилаётган эди. Аммо у душанба куни Бағдодда қолиб, учрашувларни давом эттирди. Оммавий-ахборот воситаларининг хабарларига қараганда, Бош котиб Ироқ муаммосини тинч йўл билан ҳал қилиш масалалари юзасидан бир қанча таклифларни, жумладан озиқ-овқат ва дори-дармон сотиб олиш учун нефть экспорт қилишни кўпайтириш ғоясини илгари сурган. Бу таклифга жавобан Ироқ ҳукумати бошлиғининг ўринбосари Тариқ Азиз БМТ экспертлари Президент қароргоҳларини текширишига розилик билдирган. Кофи Аннан Нью-Йоркка қайтганидан сўнг ўтказган музокаралари натижалари ҳақида БМТ Хавфсизлик Кенгашига ахборот беради ва шундан сўнг халқаро ҳамжамият қандай қарорга келганлиги маълум қилинади.

БЮДЖЕТ МУҲОКАМАСИ ДАВОМ ЭТМОҚДА

Россия Давлат Думаси мамлакатнинг 1998 йилдаги бюджети муҳокамасини тўртинчи ўқишда давом эттирмоқда. Президент Борис Ельцин Федерал Кенгаш депутатлари олдида қилган маърузасида бюджетга бир қанча ўзгаришлар киритишни таклиф қилган эди. Ҳукумат депутатлар ҳукмига бюджетнинг сарф-харажатлар қисмига тегишли ўзгартишларини ҳавола қилганидан сўнг муҳокама яна қизғин тус олди. Кузатувчиларнинг фикрига қараганда, Давлат Думасида бюджет учун овоз бериладиган кун, молия вазири М. Задорновдан ташқари ҳукумат раҳбарларидан бошқа ҳеч ким иштирок этмаган.

САЙЁҲЛИК РИВОЖ ТОПМОҚДА

Миср иқтисодиётида сайёҳлик бизнеси алоҳида ўрин тутади. Мамлакатнинг қадимий шаҳарлари — Қоҳира ва Искандарияда дунё мўъжизалари деб тан олинган муҳташам тарихий ёдгорликлар минглаб хорижий сайёҳларнинг эътиборида бўлиб келган. Эндиликда сайёҳлик маршрутлари янада кенгаймоқда. Айниқса, Сувайш каналининг иссиқ қирғоқларида замонавий дам олиш масканлари жадаллик билан барпо қилинмоқда. Миср сайёҳлик фирмалари бутун дунёда одамларни бу мамлакатда дам олишга чорлаб, фаол ҳаракат қилишмоқда. Айниқса, МДҲ давлатларида ушбу фирмаларнинг фаолияти йилдан-йилга кучайиб бормоқда.

ТЕРРОРЧИЛАРНИНГ ХУРУЖИ

Ғарбий Грузияда террорчилар ҳамон БМТ вакилларини гаровда ушлаб туришибди. Террорчилар жойлашган бино хавфсизлик хизмати ва армиянинг махсус қисмлари томонидан ўраб олинган. Террорчилар Грузия Президенти Э. Шеварднадзега суиқасд қилишда айбланиб, қўлга олинган шерикларини озод қилишни талаб қилишмоқда. Террорчилар кеча бир нафар БМТ вакилини озод қилишган. Суиқасдда иштирок этганлар ҳам, террорчилар ҳам собиқ, марҳум Президент З. Гамсахурдиа тарафдорларидир.

Хориж оммавий-ахборот воситалари хабарлари асосида тайёрланди.

ДУНЁ ДАРАКЛАРИ

"Лок колор синтез" ишлаб чиқарувчи заводи

Наврўз байрами арафасида 1998 йил 9 февралдан 3 мартгача вилоятларда арзонлаштирилган нархларда Лак-бўёқ маҳсулотлари кўчма савдо-кўргазмасини ўтказади.

"Навоийулгуржибиржасавдо". Навоий шаҳри, Лермонтов кўчаси, 64. Телефонлар: (43622) 39-530, 38-369, 38-640.

"Ўзулгуржибиржасавдо" базаси. Самарқанд шаҳри, Тошкент тракти, Чўпон ота мавзеси. Телефонлар: (3662) 35-49-14, 35-30-07, 31-06-19 (факс).

"Қорақалпоқбиржасавдо". Нукус шаҳри, Хўжайли шоссеси, Қорақалпоқулгуржибиржасавдо биноси. Телефонлар: (36122) 77-596, 31-308, 33-531.

"Наманганулгуржибиржасавдо". Наманган шаҳри, Дўстлик шоҳ кўчаси, 18. Телефонлар: (36922) 63-123, 42-481, 41-843, 63-571(факс).

"Бухороқурилишмоллари". Бухоро вилояти, Когон шаҳри, Химзаводская кўчаси, 14. Телефонлар: (36552) 22-217, 22-562, 22-368, 22-451.

Андижон вилояти товар ишлаб чиқарувчилар ва тадбиркорлар палатаси. Андижон шаҳри, Навоий шоҳ кўчаси, 122. Телефонлар: (3742) 22-17-39, 22-17-37.

Маълумот учун телефонлар: (371) 191-44-46, 191-47-41, 191-74-63(факс).

Республика «Ўзагрокимётаъминот» Давлат-акционерлик бирлашмаси жамоаси, Тошкент вилоят «Агрокимётаъминот» Давлат-акционерлик бирлашмасининг раиси Жаҳонгир Шариповга оналари

Иқболхон ИМОМОВАнинг

вафоти муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

«Оби Ҳаёт» акциядорлик инвестиция компанияси жамоаси бошқарув раисининг биринчи ўринбосари Алишер Ҳожибоевга онаси

Роза ҲОЖИБОЕВАнинг

бевақт вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Ўзбекистон Республикаси прокуратураси ва Ўқув маркази жамоаси республика прокуратурасининг масъул ходими А. Ж. Давлатовга турмуш ўртоғи

Нурхон ДАВЛАТОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан унинг оила аъзоларига ва қариндошларига чуқур таъзия изҳор этади.

Тошкент вилояти ҳокимлиги жамоаси ҳокимликнинг қурилиш, уй-жой ва коммуникация мажмуи масалалари бўйича котибият мудири

Анатолий Александрович МАНАСОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан унинг оила аъзолари ва яқинларига чуқур ҳамдардлик билдиради.

ХАЛҚ СЎЗИ • НАРОДНОЕ СЛОВО

Бош муҳаррир Аббосхон УСМОНОВ

МУАССИСЛАР: Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси

БЎЛИМЛАР:
Парламент 133-57-34;
Ҳуқуқ ва қонунчилик 136-07-94;
Иқтисодиёт 136-36-65;
Қишлоқ хўжалиги 136-37-85
Маънавият 136-35-60, 132-10-65;
Хатлар 136-29-89, 133-07-48;
Фан, туризм, спорт ва ҳарбий ватанпарварлик 132-12-08;
Халқаро ҳаёт 132-11-15;
Котибият 133-10-28;
Эълонлар 136-09-25.

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 0001
Буюртма Г — 0984, 41.579 нусхада босилди, ҳажми — 2 табоқ. Офсет усулида босилган.
Қоғоз бичими А—2
Газета IBM компьютерида терилди ва операторлар Рустам АЗИМОВ ва Сергей ЛУКИН томонидан саҳифаланди.

МАНЗИЛИМИЗ: 700000, ГСП, Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси, 32-уй.
Навбатчи муҳаррир — Н. Жалил.
Навбатчи — Т. Абдураҳмонов.
Мусаҳҳиҳ — Ш. Машраббоев.

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41.
Босишга топшириш вақти—21.00 Босишга топширилди: 22.20 1 2 3 4 5 6